

กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย
อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

สุดารัตน์ ส่วนบุญ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

SUPPORTING ACTIVITIES IN THE SUPPLY CHAIN AFFECTING
THE OPERATIONAL EFFICIENCY OF COMMUNITY ENTERPRISES:
A CASE STUDY OF BAN NONG KHU NOI COMMUNITY ENTERPRISE,
THAI CHAROEN DISTRICT, YASOTHON PROVINCE

SUDARAT SUANBOON

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

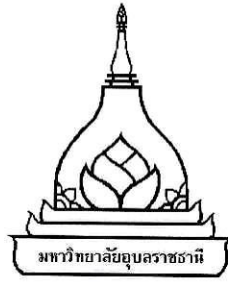
FOR THE DEGREE OF MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE

UBON RATCHATHANI UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2025

COPYRIGHT OF UBON RATCHATHANI UNIVERSITY

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารศาสตร์

เรื่อง กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัย นางสาวสุดารัตน์ ส่วนบุญ

คณะกรรมการสอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร คำโสม

ประธานกรรมการ

ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม

กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกัญญา จันทรุกขา

กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย อันพิมพ์)

คณบดีคณะบริหารศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ ชนวิรุฬห์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา 2568

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจาก อาจารย์ ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดหัวข้อ การวางกรอบแนวคิด การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย จนทำให้งานฉบับนี้มีความสมบูรณ์และเป็นไปตามหลักวิชาการ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร คำโสม ประธานกรรมการสอบ และ คณะกรรมการสอบ ได้แก่ ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกัญญา จันทรุกขา ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำอันทรงคุณค่าในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของงานวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหาร ศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวคิดทางวิชาการซึ่งเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานวิจัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้อำนวยความสะดวก ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ จนทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอแสดงความซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีจากครอบครัว มิตรสหาย และผู้สนับสนุน ทุกท่าน ที่ได้มอบกำลังใจและแรงสนับสนุนตลอดระยะเวลาการศึกษา โดยเฉพาะคุณสุประวีณ์ วดีวุฒิพงศ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ อันเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุตารัตน์ ส่วนบุญ

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

เรื่อง : กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย
อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัย : สุภารัตน์ ส่วนบุญ

ชื่อปริญญา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม

คำสำคัญ : กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า, ประสิทธิภาพการดำเนินงาน,
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาระดับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า และระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธรและ (2) เพื่อศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร จำนวน 133 คน ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.70-1.00) และการทดสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha = 0.74-0.81) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 56-65 ปี มีการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า ด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งด้านการพึ่งตนเองและด้านความสามารถในการปรับตัว ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการบริหารจัดการและด้านการพัฒนาเทคโนโลยีไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ABSTRACT

TITLE : SUPPORT ACTIVITIES IN SUPPLY CHAIN AFFECTING OPERATIONAL EFFICIENCY
OF COMMUNITY ENTERPRISE: A CASE STUDY OF BAN NONG KHU NOI
COMMUNITY ENTERPRISE, THAI CHAROEN DISTRICT, YASOTHON PROVINCE

AUTHOR : SUDARAT SUANBOON

DEGREE : MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

ADVISOR : THUMWIMON SUKSERM, Ph.D.

KEYWORDS : SUPPORT ACTIVITIES IN VALUE CHAIN, OPERATIONAL EFFICIENCY,
COMMUNITY ENTERPRISE

This quantitative research study aimed to (1) examine the levels of value chain support activities and the operational performance of a community enterprise, using the Ban Nong Khu Noi Community Enterprise Group, located in the Thai Charoen District, Yasothon Province, as a case study; and (2) investigate the influence of value chain support activities on the operational performance of the Ban Nong Khu Noi Community Enterprise Group. A total of 133 members of the Ban Nong Khu Noi Community Enterprise Group were selected through simple random sampling. Data were collected through a questionnaire that demonstrated acceptable content validity ($IOC = 0.70-1.00$) and satisfactory reliability (Cronbach's Alpha = $0.74-0.81$). Data analysis employed descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and multiple regression analysis.

The findings indicated that most respondents were female, aged 56–65 years, had an education level at or below primary education, were primarily employed in the agricultural sector, and earned a monthly income of 15,001–20,000 Thai baht. Value chain support activities were rated as high in management and human resource management, while technology development was rated at the lowest level. Overall, operational performance was rated as high, particularly in terms of self-reliance and adaptive capability. The hypothesis testing revealed that human resource management activities had a statistically significant effect on operational performance at the 0.01 level, whereas management activities and technology development activities showed no significant effect.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 กรอบแนวคิด	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่มูลค่า	14
2.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย	23
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	44
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	48
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน	56
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	59
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	60
5.3 ข้อเสนอแนะ	62
เอกสารอ้างอิง	65
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถามการวิจัย	73
ข แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม	79
ค รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	การสังเคราะห์ตัวแปร 39
3.1	เกณฑ์การให้คะแนนระดับความสำคัญ 43
3.2	เกณฑ์การเปรียบเทียบระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย 44
3.3	ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) 46
4.1	จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามเพศ 48
4.2	จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอายุ (ปี) 49
4.3	จำนวนร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด 49
4.4	จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอาชีพ 49
4.5	จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าในภาพรวม 50
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการบริหารจัดการ 51
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ 51
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการพัฒนาเทคโนโลยี 53
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพในการดำเนินงานในภาพรวม 54
4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จำแนกตามด้านการพึ่งตนเอง 54
4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จำแนกตามด้านความสามารถในการปรับตัว 55
4.13	ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร 56

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP)	2
1.2	ยอดขายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป	2
1.3	กรอบแนวคิด	6
2.1	ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)	16
2.2	แผนที่แสดงโซนนิ่ง ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร	25

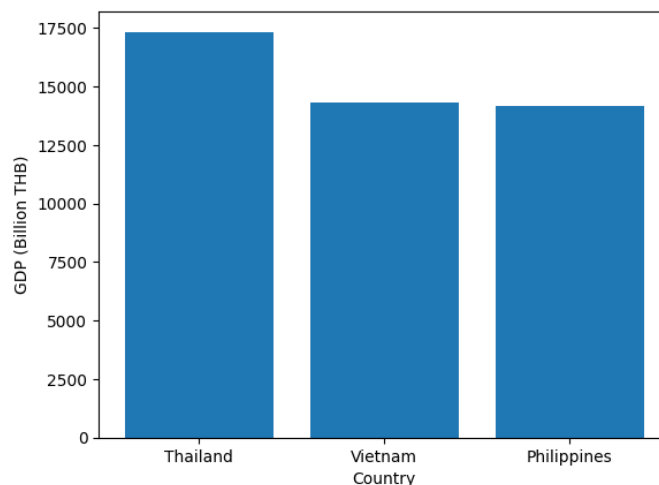
คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

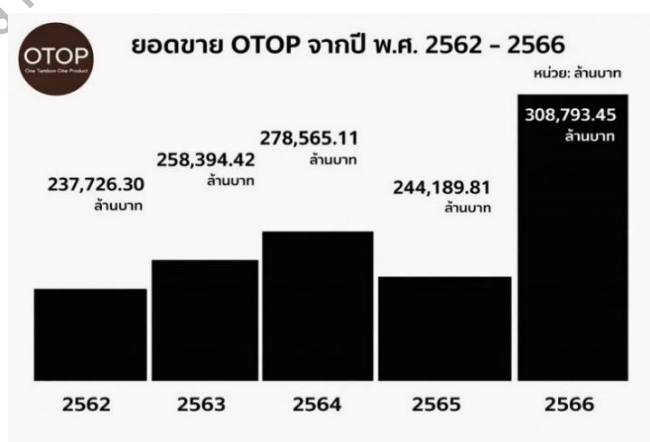
ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นและชนบท โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างจำกัด ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวมีรายได้ที่ไม่เพียงพอและคุณภาพชีวิตต่ำ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนาของเอเชียมักเกิดจากการกระจุกตัวของโอกาสทางเศรษฐกิจในเขตเมือง ขณะที่พื้นที่ชนบทขาดการเข้าถึงทรัพยากรและตลาด (Kakwani and Pernia, 2000) โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนในพื้นที่ห่างไกลของไทยมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงเทคโนโลยี และแหล่งเงินทุน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน ซึ่งรัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญและมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายที่ครอบคลุมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนท้องถิ่น หนึ่งในโครงการสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก คือ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์หรือโครงการโอท็อป (One Tambon One Product: OTOP) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีมูลค่าเพิ่ม โครงการโอท็อปได้รับแรงบันดาลใจมาจากโครงการ One Village One Product (OVOP) ของญี่ปุ่นที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดโออิตะ (Kurokawa, 2010) อย่างไรก็ตาม การปรับใช้โครงการโอท็อปในบริบทของไทยต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคม และระบบการตลาด (Natsuda, Igusa and Wiboonpongse, 2012) ผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อปไม่เพียงแต่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของชุมชน

ภาพที่ 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP)

ที่มา: World Bank (2023: Website)

จากข้อมูลของ World Bank (2023: Website) รายงานว่า ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) อยู่ที่ประมาณ 17,339 พันล้านบาทในปี 2565 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในหลายภาคส่วน รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป ที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในระดับท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า SMEs ในประเทศกำลังพัฒนาของเอเชียมีส่วนสนับสนุน GDP โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 30-60 และเป็นแหล่งจ้างงานหลักในพื้นที่ชนบท (Tambunan, 2008) ผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อปนอกจากจะสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชนบทแล้วยังส่งเสริมการส่งออกสินค้าชุมชนไปยังตลาดต่างประเทศ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ

ภาพที่ 1.2 ยอดขายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2566: เว็บไซต์)

จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2566: เว็บไซต์) รายงานว่า ยอดขายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป ในปี 2566 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 308,793.45 ล้านบาท ซึ่งเติบโตอย่างมากจากปี 2562 ที่มียอดขายอยู่ที่ 237,726.30 ล้านบาท การเติบโตนี้เป็นผลจากการสนับสนุนด้านการตลาด การใช้เทคโนโลยีในการผลิต และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้วยการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการใช้ช่องทางการตลาดที่หลากหลาย ทั้งนี้ การจ้างงานในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 1.8 ในปี 2564-2565 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป ที่มีการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยโครงการโอท็อปช่วยสร้างความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยเฉพาะในช่วงที่เศรษฐกิจประสบภาวะถดถอย

อนึ่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยหรือภาคอีสาน เป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับประเทศ เนื่องจากมีทรัพยากรทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์และเป็นศูนย์กลางของการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ภาคอีสานของไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจจากการพึ่งพาเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมไปสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการแปรรูปสินค้าเกษตรและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (Rigg, 2012) นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการต่าง ๆ เช่น โครงการโอท็อป ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ในบริบทของจังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคอีสาน การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับภาคการเกษตรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป โดยในปี 2564 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยโสธร (Gross Provincial Product) อยู่ที่ประมาณ 31,752 ล้านบาท (สำนักงานสถิติจังหวัดยโสธร, 2564) ซึ่งสะท้อนถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นที่พึ่งพาการเกษตรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป เช่น ไม้กวาดดอกหญ้า ได้รับความสำคัญทั้งในด้านการส่งเสริมการผลิตและการพัฒนาคุณภาพ ส่งผลให้เกิดการสร้างงานและรายได้ที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น กลุ่มผลิตไม้กวาดดอกหญ้าบ้านหนองคูน้อย ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร เป็นตัวอย่างของความสำเร็จในการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยกลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่า ผ่านการส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ การยกระดับสินค้าชุมชนผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้โครงการโอท็อป มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการในชุมชน โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยี และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain Analysis) เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของกระบวนการผลิต ตลอดจนโอกาสในการเพิ่มมูลค่าและปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (Kaplinsky and Morris, 2001) โดยเฉพาะกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities)

ซึ่งประกอบด้วย การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี การจัดหาวัตถุดิบ และโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกิจกรรมหลัก (Primary Activities) และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ (Porter, 1985) การปรับปรุงกิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าสามารถช่วยให้ผู้ผลิตขนาดเล็กในประเทศกำลังพัฒนาระดับความสามารถในการแข่งขันและเข้าสู่ตลาดที่มีมูลค่าสูงขึ้นได้ (Gereffi and Fernandez-Stark, 2011) การยกระดับ (Upgrading) ของผู้ผลิตในระดับท้องถิ่นผ่านการปรับปรุงกิจกรรมสนับสนุนสามารถช่วยให้วิสาหกิจชุมชนเข้าสู่ห่วงโซ่คุณค่าระดับสูงขึ้นและสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจได้ (Humphrey and Schmitz, 2002) โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด พร้อมกับเสริมสร้างทักษะด้านการบริหารจัดการและการตลาดให้กับกลุ่มผู้ผลิต ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ในสถานะตลาดที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Reardon et al., 2003) นอกจากนี้ ความสามารถในการปรับตัว ของวิสาหกิจชุมชนเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจและการรับมือกับความไม่แน่นอนของตลาด (Altenburg and Meyer-Stamer, 1999) การทำงานร่วมกันของผู้ผลิตในชุมชนและการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และสร้างนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานแบบโดดเดี่ยว (Schmitz, 1995) ทั้งนี้ การบูรณาการระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจฐานรากประสบความสำเร็จและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนไม่ได้ขึ้นอยู่กับการผลิตเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ยังไม่ชัดเจนว่า การสนับสนุนจากภาครัฐช่วยเพิ่มผลตอบแทนทางธุรกิจได้ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าอย่างเป็นระบบ และยังไม่มีความชัดเจนเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนว่า กิจกรรมสนับสนุนใดมีส่วนส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนนี้อย่างแท้จริง

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กรณีศึกษากลุ่มผลิตไม้กวาดดอกหญ้าบ้านหนองคูน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรภายในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพึ่งพาตนเองในเชิงเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Analysis) เพื่อระบุบทบาทของกิจกรรมสนับสนุนที่มีส่วนช่วยในการยกระดับกระบวนการผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของกลุ่มวิสาหกิจให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด การศึกษากรณีของกลุ่มผลิตไม้กวาดดอกหญ้าบ้านหนองคูน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จึงมีความสำคัญในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ เนื่องจากจะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของกิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่อุปทานและระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองคูน้อย อำเภอยะโฮรี จังหวัดยะโฮร์

1.2.2 เพื่อศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองคูน้อย อำเภอยะโฮรี จังหวัดยะโฮร์

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่อุปทานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองคูน้อย อำเภอยะโฮรี จังหวัดยะโฮร์

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย จะได้รับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และ การปรับปรุงกิจกรรมสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต

1.4.2 ผู้วิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำข้อมูลจากการศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ ภายใต้โครงการโอท็อป (OTOP) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะโฮรี จังหวัดยะโฮร์ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร (Population) คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะโฮรี จังหวัดยะโฮร์ มีจำนวนทั้งหมด 200 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2568)

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะโฮรี จังหวัดยะโฮร์ โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน (Yamane, 1970) ซึ่งเหมาะสมกับกรณีที่ทราบจำนวนประชากรแน่นอน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 (0.95) และยอมให้เกิดความ

คลาดเคลื่อน (Sampling Error) ที่ร้อยละ 5 (0.05) ดังนั้น จึงมีขนาดกลุ่มตัวอย่างนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 133 คน

1.5.2 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง เดือนตุลาคม 2566 ถึง เดือนมีนาคม 2568 และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568

1.6 กรอบแนวคิด

การศึกษาและค้นคว้าของผู้วิจัยสามารถสรุปกิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยโสธร ได้ดังนี้

ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิด

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Activities) หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ไม่กวดดอกหญ้า ตั้งแต่ต้นทางจนถึงผู้บริโภคปลายทาง โดยในการศึกษานี้เน้นกิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาเทคโนโลยี

1.7.2 การบริหารจัดการ (Management) หมายถึง การแบ่งหน้าที่ และการควบคุมขั้นตอนการทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานมีความเป็นระบบ ผลิตได้ตามเป้าหมายและเวลา รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง

1.7.3 การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) หมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะ และการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การฝึกอบรม การสอนงาน การแบ่งงานอย่างชัดเจน และการสร้างขวัญกำลังใจเพื่อให้สมาชิกทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.4 การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) หมายถึง การนำเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตไม้กวาด เช่น เครื่องกด เครื่องตัด หรือการออกแบบรูปแบบไม้กวาดใหม่ ๆ รวมถึงการถ่ายทอดเทคนิคการทำงานระหว่างสมาชิก เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

1.7.5 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Operational Efficiency) หมายถึง การประเมินกระบวนการทำงานที่สามารถสะท้อนผลของกลุ่มโดยประเมินจากความสามารถในการพึ่งตนเองและความสามารถในการปรับตัวของกลุ่ม

1.7.6 การพึ่งตนเอง (Self-reliance) หมายถึง ความสามารถของกลุ่มในการหารายได้และจัดการค่าใช้จ่ายจากการผลิตและจำหน่ายไม้กวาด โดยไม่ต้องพึ่งพารายได้จากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

1.7.7 ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) หมายถึง ความสามารถของกลุ่มในการวางแผน ปรับเปลี่ยน หรือแก้ไขการดำเนินงานเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น รายได้ลดลง ต้นทุนเพิ่มขึ้น หรือมีปัญหาทางเศรษฐกิจ

1.7.8 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตในชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ที่รวมตัวกันดำเนินธุรกิจผลิตไม้กวาดดอกหญ้า โดยมีการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อสร้างรายได้ร่วมกันอย่างยั่งยืน

1.7.9 ไม้กวาดดอกหญ้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่ใช้ดอกหญ้าแห้งเป็นวัตถุดิบหลักผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย ซึ่งมีความทนทานและนิยมใช้ในครัวเรือนหรือเชิงพาณิชย์

1.7.10 ผลิตภัณฑ์ชุมชนในโครงการโอท็อป หมายถึง สินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นโดยกลุ่มชุมชนภายใต้โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)” ซึ่งส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจในท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่คุณค่า
- 2.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2.1.1 ความหมายของประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

Sink and Tuttle (1989) กล่าวว่า การดำเนินงานเป็นแนวคิดที่มีหลายมิติซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ ผลผลิต นวัตกรรม และคุณภาพชีวิตในการทำงาน ทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนภาพรวมของประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร

Porter (1996) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการปฏิบัติงานได้ดีกว่าคู่แข่งชั้นภายใต้กิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านกระบวนการจัดการ การผลิต และการส่งมอบสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

Damapour and Wischnevsky (2006) ให้นิยามว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน คือ ระดับความสำเร็จขององค์กรในการบรรลุผลลัพธ์เชิงปฏิบัติการ เช่น การผลิต การบริหารงาน และการให้บริการ โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งสะท้อนความสามารถขององค์กรในการดำเนินการภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

จากการทบทวนความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นแนวคิดที่สำคัญในการจัดการกระบวนการภายในที่เน้นคุณภาพ ความคุ้มค่า และความต่อเนื่อง โดยต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรหรือชุมชน เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและยั่งยืน ผ่านการพึ่งตนเองและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นตัวสะท้อนถึงความเข้มแข็งและความสามารถในการจัดการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับการพึ่งตนเองและความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 องค์ประกอบของประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นแนวคิดที่สะท้อนความสามารถขององค์กรในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลลัพธ์สูงสุด โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและสร้างคุณค่าต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Porter, 1996; Sink and Tuttle, 1989) องค์ประกอบของประสิทธิภาพในการดำเนินงานจึงมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กรและบริบทการดำเนินงาน นักวิชาการได้สังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญไว้หลายประการ ดังนี้

(1) ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน เช่น การบรรลุยอดขาย การขยายตลาด การสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า หรือการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานที่วางไว้

Sink and Tuttle (1989) ระบุว่า ประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบหลักของการวัดประสิทธิภาพ เพราะแสดงถึงระดับของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในขณะที่ Damanpour and Wischnevsky (2006) เสริมว่าประสิทธิภาพสะท้อนถึงความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับความคาดหวังขององค์กร ในบริบทของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย เช่น การเพิ่มรายได้ของสมาชิก การเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ หรือการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ยอมรับของตลาด

(2) ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากร เช่น วัตถุดิบ เวลา แรงงาน และต้นทุน ให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดโดยมีของเสียน้อยที่สุด (Neely, Gregory and Platts, 1995) องค์กรที่มีประสิทธิภาพจะสามารถผลิตมากขึ้นด้วยทรัพยากรที่เท่าเดิม หรือใช้ทรัพยากรน้อยลงแต่ได้ผลลัพธ์เท่าเดิมซึ่งเป็นลักษณะของการจัดการที่มีคุณภาพ

Porter (1996) อธิบายว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หมายถึง การทำกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับคู่แข่ง แต่ทำได้ดีกว่าในเชิงผลผลิตและต้นทุนในระดับชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรภายในอย่างคุ้มค่า เช่น การใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น หรือการลดต้นทุนการผลิตโดยใช้แรงงานในพื้นที่ ถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของประสิทธิภาพ

(3) คุณภาพ เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนมาตรฐานของสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสม (Venkatraman and Ramanujam, 1986)

Sink and Tuttle (1989) ระบุว่าคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญของประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในขณะที่ Neely, Gregory and Platts (1995) เห็นว่าคุณภาพควรถูกวัดจากความพึงพอใจของลูกค้าและความคงทนของสินค้า สำหรับกลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชนคุณภาพหมายถึง ความสม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์ เช่น ไม้กวาดดอกหญ้าที่มีความทนทาน ขนแน่น ไม่หลุดง่าย หรือมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งช่วยสร้างความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในตลาด

(4) ผลิตภาพ หมายถึง อัตราส่วนระหว่างผลผลิตที่ได้รับกับทรัพยากรที่ใช้ไปในกระบวนการผลิต (Sink and Tuttle, 1989) ในทางปฏิบัติ ผลิตภาพสูงหมายถึงการผลิตสินค้ามากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม หรือการใช้ทรัพยากรน้อยลงแต่ยังสามารถผลิตได้ในระดับเดิม

Damanpour and Wischnevsky (2006) ระบุว่า ผลิตภาพเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณของประสิทธิภาพ เช่น จำนวนผลิตภัณฑ์ต่อแรงงานหนึ่งคน หรือปริมาณการผลิตต่อวัน ซึ่งสะท้อนศักยภาพของระบบการดำเนินงาน ในบริบทของวิสาหกิจชุมชนผลิตภาพสะท้อนความสามารถของกลุ่มในการบริหารเวลา แรงงาน และวัสดุ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีจำนวนและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

(5) นวัตกรรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นวัตกรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของประสิทธิภาพ เนื่องจากช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงผลิตภัณฑ์ กระบวนการ หรือบริการให้ทันสมัย และตอบโต้ภัยตลาดได้ดียิ่งขึ้น (Teece, Pisano and Shuen 1997) องค์กรที่มีนวัตกรรมมักมีความสามารถในการเรียนรู้ (Learning Organization) และมีระบบสนับสนุนการปรับตัว เช่น การใช้เทคโนโลยีใหม่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์ สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน นวัตกรรมอาจไม่ได้หมายถึงเทคโนโลยีขั้นสูงเสมอไป แต่รวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับตลาด เช่น การพัฒนาไม้กวาดดอกหญ้าให้มีรูปแบบใหม่หรือเพิ่มฟังก์ชันใช้งาน เพื่อสร้างความแตกต่างและมูลค่าเพิ่มให้สินค้า

(6) ความยั่งยืนของการดำเนินงาน United Nations Development Programme (2015) อธิบายว่า ความยั่งยืนเป็นการดำเนินงานที่สามารถสร้างสมดุลระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ในระยะยาวในมิติของประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความยั่งยืนหมายถึง ความสามารถขององค์กรในการดำเนินกิจกรรมได้ต่อเนื่องโดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากเกินไป ในกรณีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนความยั่งยืนเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มสามารถพึ่งพาทรัพยากรในท้องถิ่น มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างสมาชิก และมีระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของประสิทธิภาพในการดำเนินงานครอบคลุมทั้งมิติของผลลัพธ์ กระบวนการ และความยั่งยืน ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้อย่างต่อเนื่องจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนในระยะยาว

2.1.3 แนวคิดเรื่องการพึ่งตนเอง

แนวคิดเรื่องการพึ่งตนเอง เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งต้องอาศัยศักยภาพของตนเองในการจัดการทรัพยากร การผลิต และการบริหารกลุ่ม เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างยั่งยืนโดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากเกินไป แนวคิดนี้สัมพันธ์โดยตรงกับหลักการพัฒนาแบบยั่งยืน และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทย ซึ่งมุ่งสร้างความเข้มแข็งจากภายในผ่านการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความหมายของการพึ่งตนเอง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

Pretty (1995) กล่าวว่า การพึ่งตนเองเป็นกระบวนการที่ชุมชนสามารถใช้ศักยภาพภายใน เช่น ความรู้ ภูมิปัญญา และความร่วมมือ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง

Yunus (2010) อธิบายว่า การพึ่งตนเองในมิติของธุรกิจเพื่อสังคม (Social Business) หมายถึง การสร้างระบบเศรษฐกิจที่กลุ่มคนสามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจได้โดยไม่ต้องพึ่งเงินทุนหรือการสนับสนุนจากภายนอกอย่างต่อเนื่อง

United Nations Development Programme (2015) ให้นิยามว่า การพึ่งตนเองหมายถึง ความสามารถของบุคคลหรือชุมชนในการควบคุมชีวิตของตนเองและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมโดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพึ่งตนเองคือ ความสามารถของบุคคล กลุ่ม หรือชุมชนในการใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดการดำเนินงานและตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากเกินไป เพื่อให้สามารถดำรงอยู่พัฒนา และสร้างความยั่งยืนในทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้ด้วยตนเอง

การพึ่งตนเองเป็นแนวคิดที่เน้นการเติบโตจากภายใน ผ่านการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ความรู้ ภูมิปัญญา และความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าหรือบริการ ตลอดจนบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง โดยไม่ต้องรอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพึ่งตนเองหมายถึง ความสามารถของกลุ่มในการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดการทุนหมุนเวียน การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และการบริหารแรงงานภายในกลุ่ม รวมทั้งด้านสังคม เช่น การสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิก และการถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

จากการรวบรวมแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศการพึ่งตนเอง ออกเป็น 3 มิติหลัก ดังนี้

2.1.3.1 มิติทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความสามารถของกลุ่มในการสร้างรายได้จากทรัพยากรของตนเอง เช่น การผลิตและจำหน่ายสินค้าที่ใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น การจัดการทุนหมุนเวียน และการลดการพึ่งพาเงินทุนจากภายนอก (Yunus, 2010)

2.1.3.2 มิติทางสังคมและองค์กร หมายถึง ความสามารถของสมาชิกกลุ่มในการรวมพลังความร่วมมือ และการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพ (Pretty, 1995)

2.1.3.3 มิติทางการเรียนรู้และการพัฒนา หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ การอบรมเพิ่มทักษะ และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการผลิตหรือบริหารจัดการ (United Nations Development Programme, 2015)

นอกจากนี้ การพึ่งตนเองในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังหมายถึง การใช้ศักยภาพภายในกลุ่มอย่างคุ้มค่าและเกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ตัวอย่าง เช่น การใช้วัตถุดิบท้องถิ่น เช่น ดอกหญ้า ใบไม้ หรือวัสดุธรรมชาติในการผลิตสินค้า การสร้างระบบทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัตถุดิบและขยายการผลิต การถ่ายทอดองค์ความรู้จากสมาชิกอาวุโสสู่รุ่นใหม่ เพื่อรักษาภูมิปัญญาและความต่อเนื่องของการผลิต การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชน เช่น การรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ในหมู่บ้านเดียวกันเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาด แนวทางเหล่านี้ อาจจะช่วยให้อาจารย์วิสาหกิจชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง ลดการพึ่งพาภาครัฐหรือองค์กรภายนอก และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าท้องถิ่น การเชื่อมโยงการพึ่งตนเองกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การพึ่งตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานในหลายด้าน เช่น ด้านประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นช่วยลดต้นทุนการผลิต ด้านคุณภาพ การควบคุมกระบวนการผลิตภายในทำให้สินค้ามีมาตรฐานและคุณภาพคงที่ ด้านผลผลิตภาพ การบริหารงานโดยสมาชิกเองช่วยให้กระบวนการทำงานต่อเนื่องและลดความล่าช้า ด้านความยั่งยืน การพึ่งพาตนเองทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานได้ในระยะยาวแม้ไม่มีการสนับสนุนจากภายนอก

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพึ่งตนเอง เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น เพราะเป็นกลไกที่ทำให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการกิจกรรมได้ด้วยศักยภาพของตนเอง ลดการพึ่งพาภายนอก และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

2.1.4 แนวคิดเรื่องความสามารถในการปรับตัว

ความสามารถในการปรับตัว เป็นศักยภาพขององค์กร บุคคล หรือกลุ่มในการตอบสนอง และปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ทั้งทาง

เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถดำรงอยู่และเติบโตได้อย่างยั่งยืน (Burns and Stalker, 1961; Lawrence and Lorsch, 1967; Teece, Pisano, G., and Shuen, 1997) แนวคิดนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การแข่งขันทางการตลาด และพฤติกรรมผู้บริโภคที่หลากหลาย ซึ่งเป็นต้นองค์กรหรือกลุ่มใดที่สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมจะสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

ความหมายของความสามารถในการปรับตัว มีนักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

Burns and Stalker (1961) ให้คำจำกัดความว่า ความสามารถในการปรับตัวหมายถึง ความยืดหยุ่นขององค์กรในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม โดยองค์กรที่มีโครงสร้างแบบยืดหยุ่นจะสามารถสื่อสารและตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้องค์กรสามารถปรับตัวได้ดีในสภาวะไม่แน่นอน

Lawrence and Lorsch (1967) อธิบายว่า ความสามารถในการปรับตัวขององค์กรเกิดจากความสามารถในการบูรณาการ และจำแนกแยกส่วนของหน่วยงานภายในองค์กรให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

Teece, Pisano and Shuen (1997) เสนอแนวคิด Dynamic Capabilities ซึ่งหมายถึง ความสามารถขององค์กรในการบูรณาการสร้างและปรับเปลี่ยนทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างนวัตกรรมและรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขัน

Gibson and Birkinshaw (2004) กล่าวว่า ความสามารถในการปรับตัว คือ ความสามารถในการจัดสมดุลระหว่างการดำเนินงานประจำ (Exploitation) กับการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการทบทวนความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการปรับตัว เป็นความสามารถของกลุ่มหรือองค์กรในการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง เพื่อคงไว้ซึ่งความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของการดำเนินงาน

สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนความสามารถในการปรับตัว จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้กลุ่มสามารถดำเนินธุรกิจได้ต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และเสริมสร้างศักยภาพภายในให้แข็งแกร่งขึ้น จากการทบทวนแนวคิดของนักวิชาการ สรุปได้ว่า มิติของความสามารถในการปรับตัวได้เป็น 3 มิติหลัก ดังนี้

2.1.4.1 มิติด้านการจัดการองค์กร หมายถึง ความยืดหยุ่นของโครงสร้างการบริหาร การตัดสินใจ และการสื่อสารภายในกลุ่ม เช่น การกระจายอำนาจให้สมาชิกมีส่วนร่วม การปรับระบบการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (Burns and Stalker, 1961; Lawrence and Lorsch, 1967)

2.1.4.2 มิติด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและเพิ่มคุณภาพสินค้า เช่น การนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการสร้างช่องทางจำหน่ายออนไลน์ (Teece, Pisano and Shuen, 1997)

2.1.4.3 มิติด้านการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการติดตามและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของตลาด ความต้องการของลูกค้า และสภาพเศรษฐกิจ (Gibson and Birkinshaw, 2004)

จากมิติข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความอยู่รอดและความยั่งยืนของกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ต้องเผชิญกับข้อจำกัดทางด้านทุน ทรัพยากร และการเข้าถึงตลาด จะช่วยให้กลุ่มสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ตัวอย่างของการปรับตัวในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การนำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด เช่น การปรับขนาดหรือดีไซน์ของสินค้า การใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์เพื่อเข้าถึงลูกค้ากลุ่มใหม่ การเรียนรู้และฝึกอบรมของสมาชิก เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการปรับตัว คือ ความสามารถของกลุ่มหรือองค์กรในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมและทันเวลา โดยอาศัยการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น และการใช้ทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว ในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ความสามารถในการปรับตัว จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่เชื่อมโยงกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านการพึ่งตนเอง การจัดการทรัพยากร และการสร้างคุณค่าจากกิจกรรมในห่วงโซ่มูลค่า

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่มูลค่า

แนวคิดเรื่อง ห่วงโซ่มูลค่า เป็นแนวคิดทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ ซึ่งถูกพัฒนาโดย Michael E. Porter (Porter, 1985) ในปี 1985 จากหนังสือชื่อ Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance โดยมีจุดประสงค์เพื่ออธิบายว่า องค์กรจะสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและสังคมได้อย่างไร ผ่านการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ

Porter (1985) เสนอว่า ทุกกิจกรรมในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมหลักหรือกิจกรรมสนับสนุน ล้วนมีบทบาทในการสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์หรือบริการ และเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน แนวคิดนี้จึงถูกนำไปประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจ การผลิต การเกษตร ตลอดจนภาคสังคมและชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการดำเนินงาน (Kaplinsky and Morris, 2001; Porter, 1985)

2.2.1 ความหมายห่วงโซ่คุณค่า

Porter (1985) ให้นิยามว่า ห่วงโซ่คุณค่า หมายถึง ระบบของกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันในองค์กร ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีบทบาทในการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงปลายทาง กล่าวคือ คุณค่าจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน

Gereffi and Korzeniewicz (1994) กล่าวว่า ห่วงโซ่คุณค่าคือ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการผลิตและส่งมอบสินค้า โดยแต่ละขั้นตอนจะเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

Kaplinsky and Morris (2001) กล่าวว่า ห่วงโซ่คุณค่าไม่ได้จำกัดอยู่แค่ภายในองค์กร แต่ครอบคลุมถึงเครือข่ายของกิจกรรมตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า จนถึงผู้บริโภค ซึ่งช่วยให้เห็นกระบวนการสร้างมูลค่าทั้งระบบ

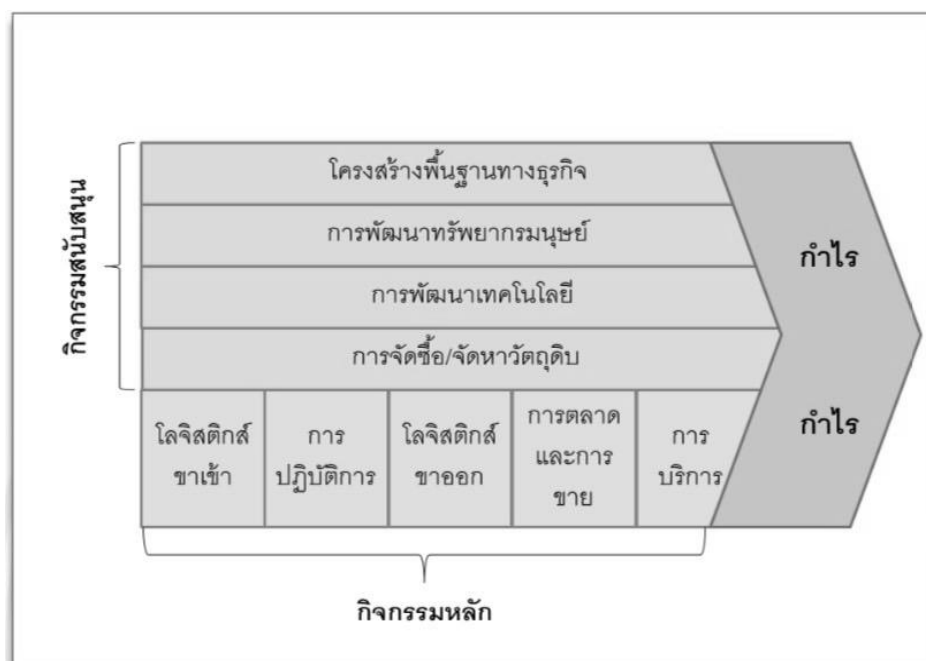
Food and Agriculture Organization (FAO) (2014) ให้นิยามว่า ห่วงโซ่คุณค่าเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน

ภัทรวิที กาญจนวรรณ (2560) ให้นิยามว่า ห่วงโซ่คุณค่าเป็นแนวคิดที่ช่วยให้กลุ่มผู้ผลิตท้องถิ่นเข้าใจขั้นตอนการสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่การผลิตจนถึงผู้บริโภค เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพสินค้าให้มีศักยภาพแข่งขันได้ในตลาด

จากการทบทวนความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ห่วงโซ่คุณค่า เป็นกระบวนการเชื่อมโยงของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในและระหว่างองค์กร ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า จนถึงผู้บริโภค ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีบทบาทในการสร้างและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจขององค์กรหรือชุมชน

2.2.2 องค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่า

Porter (1985) แบ่งห่วงโซ่คุณค่าออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน

ภาพที่ 2.1 ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

ที่มา: Porter (1985)

2.2.2.1 กิจกรรมหลัก

Porter (1985) อธิบายว่า กิจกรรมหลัก หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการขององค์กร ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบจนถึงการส่งมอบผลิตภัณฑ์แก่ลูกค้า กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็น หัวใจของห่วงโซ่คุณค่า ที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ในบริบทของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย กิจกรรมหลักมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่สะท้อนศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากร การผลิตสินค้า และการเชื่อมโยงกับตลาด เพื่อสร้างรายได้และความยั่งยืนให้แก่กลุ่ม กิจกรรมหลักประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) การจัดหาวัตถุดิบ

การจัดหาวัตถุดิบ หมายถึง การบริหารจัดการกระบวนการรับและจัดเก็บวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น การจัดซื้อ การขนส่ง การคัดแยก และการเก็บรักษาวัตถุดิบให้พร้อมใช้ในกระบวนการผลิต (Porter, 1985) ในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การจัดหาวัตถุดิบมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น การใช้ดอกหญ้า ใบมะพร้าว หรือวัสดุธรรมชาติที่หาได้ในพื้นที่ เพื่อผลิตสินค้าโอท็อป หรือผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ซึ่งช่วยลดต้นทุนและเสริมสร้างการพึ่งตนเองของกลุ่ม นอกจากนี้

ภัทรวดี กาญจนวรรณ (2560) ชี้ว่า การจัดระบบการจัดหาวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพ เช่น การรวมกลุ่มจัดซื้อ หรือการสร้างเครือข่ายผู้จัดหาภายในชุมชน ช่วยให้กลุ่มสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตและรักษาคุณภาพของสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง

จากการทบทวนความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดหาวัตถุดิบในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงไม่เพียงเป็นการจัดซื้อวัตถุดิบเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงทางทรัพยากร และสะท้อนแนวคิดการพึ่งพาตนเองของชุมชนในระยะยาว

2) การผลิตหรือการดำเนินการ

การผลิตหรือการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการแปรรูปวัตถุดิบให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป โดยใช้แรงงาน เครื่องมือ เทคโนโลยี และกระบวนการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม (Porter, 1985) ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการผลิตมักอาศัย แรงงานชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหลัก เช่น การทำไม้กวาดดอกหญ้า การทอผ้าไหม หรือการผลิตอาหารพื้นบ้าน ซึ่งสะท้อนการใช้ความรู้และทักษะที่สืบทอดกันมา

Kaplinsky and Morris (2001) ระบุว่า การพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับขนาดขององค์กร เช่น การนำเครื่องมือช่วยลดเวลาในการผลิต หรือการใช้วัสดุรีไซเคิลเพื่อลดต้นทุน ในทางเดียวกัน

ดังนั้น การผลิตในห่วงโซ่มูลค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่าง ภูมิปัญญา และนวัตกรรม เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและคงเอกลักษณ์ท้องถิ่นในขณะเดียวกัน

3) การกระจายสินค้า

การกระจายสินค้า คือ กระบวนการจัดการสินค้าสำเร็จรูปเพื่อส่งมอบไปยังผู้บริโภคหรือร้านค้าปลายทาง รวมถึงการจัดเก็บ การบรรจุ การขนส่ง และการจัดส่งสินค้า (Porter, 1985) ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การกระจายสิน้ามักดำเนินการผ่าน ช่องทางตลาดชุมชน (Local Markets) และ เครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐหรือเอกชน เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ตลาดออนไลน์ หรือการจำหน่ายตรงในงานแสดงสินค้า

Food and Agriculture Organization (FAO) (2014) เน้นว่า การกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความสูญเสียหลังการ และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้ผลิตรายย่อย

กล่าวโดยสรุป การกระจายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคือ การบริหารจัดการหลังการผลิตที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพสินค้าและความพึงพอใจของลูกค้า

4) การตลาดและการขาย

การตลาดและการขาย คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การตั้งราคา และการสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เพื่อดึงดูดลูกค้า (Porter, 1985) ในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การตลาดถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการรับรู้ของผู้บริโภค และขยายตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ซึ่งช่วยให้กลุ่มสามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Kaplinsky and Morris (2001) ชี้ว่า การตลาดเชิงคุณค่า ในภาคชุมชนควรเน้น การเล่าเรื่องของสินค้า เพื่อสื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และเอกลักษณ์ของชุมชนไปยังผู้บริโภค

ดังนั้น การตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงไม่ใช่เพียงการขายสินค้า แต่เป็นการสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์และตัวตนของชุมชน เพื่อสร้างความแตกต่างและความภักดีของลูกค้าในระยะยาว

5) การบริการหลังการขาย

การบริการหลังการขาย หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนลูกค้าหลังจากการซื้อสินค้า เช่น การให้คำแนะนำ การรับประกันสินค้า หรือการติดตามความพึงพอใจของลูกค้า (Porter, 1985) ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แม้ว่าการบริการหลังการขายอาจไม่ได้เป็นระบบเหมือนภาคธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ก็สามารถสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม กับลูกค้าได้อย่างมีคุณค่า เช่น การติดตามผลการใช้สินค้า การมอบของที่ระลึก การขอขอบคุณลูกค้าผ่านสื่อออนไลน์ หรือการรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ Food and Agriculture Organization, 2014 (FAO) และ United Nations Industrial Development Organization, 2011 (UNIDO) ระบุว่า การบริการหลังการขายเป็นส่วนหนึ่งของวงจรคุณค่าที่ยั่งยืน เพราะช่วยสร้างความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และการซื้อซ้ำ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยในระยะยาว

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กิจกรรมหลัก ในห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ได้แก่ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า การตลาด และการบริการหลังการขาย ซึ่งทั้งหมดล้วนมีบทบาทในการสร้างคุณค่า (Value Creation) ให้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชน และสะท้อนถึงความสามารถในการจัดการภายในของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.2.2.2 กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่า

Porter (1985) อธิบายว่า กิจกรรมสนับสนุน เป็นส่วนสำคัญของห่วงโซ่คุณค่าที่มีบทบาทในการสนับสนุนและเสริมประสิทธิภาพให้กับ กิจกรรมหลัก ขององค์กร โดยกิจกรรมเหล่านี้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการผลิต การบริหาร และการสร้างนวัตกรรม ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ

การดำเนินงานโดยรวม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย กิจกรรมสนับสนุนถือเป็นกลไกพื้นฐานของความเข้มแข็ง เพราะเป็นส่วนที่ช่วยให้กลุ่มสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้แข่งขันได้ทั้งในตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ (ภัทรวดี กาญจนวรรณ, 2560; Porter, 1985) แบ่งกิจกรรมสนับสนุนออกเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่

1) โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร

โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร หมายถึง ระบบการบริหารจัดการภายในที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ระบบบัญชี การควบคุมการเงิน การประสานงาน และการกำหนดนโยบายภายในองค์กร (Porter, 1985) ในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไทย โครงสร้างพื้นฐานไม่ได้หมายถึงสิ่งปลูกสร้างทางกายภาพเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึง ระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่ม เช่น การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดเก็บข้อมูลสมาชิก การประชุมวางแผนการผลิต และการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม

ภัทรวดี กาญจนวรรณ (2560) ชี้ว่า กลุ่มที่มีการวางระบบบริหารจัดการที่ชัดเจนและโปร่งใส เช่น มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกอย่างเป็นระบบ หรือมีคณะกรรมการดูแลด้านการเงินโดยเฉพาะ จะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นภายในกลุ่มและสามารถตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูลรองรับ ในขณะ

Food and Agriculture Organization (FAO) (2014) เสริมว่า การมีโครงสร้างพื้นฐานทางข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการข้อมูลและการสื่อสาร ช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการตัดสินใจและลดข้อผิดพลาดในกระบวนการบริหารได้

ดังนั้น โครงสร้างพื้นฐานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ การมีระบบบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management)

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสรรหา การพัฒนา การฝึกอบรม การสร้างแรงจูงใจ และการรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Porter, 1985) สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง สมาชิกในชุมชนซึ่งเป็นทั้งแรงงาน ผู้ผลิต และผู้บริหาร โดยแต่ละคนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Kaplinksky and Morris, 2001)

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) (2011) เสริมว่า ในภาคชุมชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรเน้น การเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิก เช่น การฝึกอบรมภายในกลุ่ม การสอนงานระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและการถ่ายทอดองค์ความรู้ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของกลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชน จึงเป็นมากกว่าการจัดการแรงงาน แต่เป็นการสร้างทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่ขับเคลื่อนการเติบโตของชุมชนอย่างยั่งยืน

3) การพัฒนาเทคโนโลยี

การพัฒนาเทคโนโลยี หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการผลิต การจัดการ หรือการตลาด เพื่อเพิ่มคุณภาพและลดต้นทุน (Porter, 1985) เทคโนโลยีในที่นี้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เครื่องจักรกลหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แต่รวมถึง กระบวนการนวัตกรรม (Innovation Process) และ เทคโนโลยีทางความรู้ (Knowledge Technology) ที่ช่วยให้กลุ่มสามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์

Teece, Pisano and Shuen (1997) เสนอแนวคิด Dynamic Capabilities ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว ในกรณีของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในไทย การพัฒนาเทคโนโลยีมักเริ่มจากการใช้เครื่องมือพื้นฐาน เช่น เครื่องตัด เครื่องรีด หรือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ บางกลุ่มยังมีการสร้างนวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การพัฒนาสูตรสมุนไพรพื้นบ้าน การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการใช้วัสดุเหลือใช้มาสร้างมูลค่าใหม่

Food and Agriculture Organization (FAO) (2014) ระบุว่า การพัฒนาเทคโนโลยีในระดับชุมชนควรมีลักษณะเหมาะสมกับบริบท คือ เป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนมากเกินไป ใช้งานง่าย ราคาถูก และสามารถบำรุงรักษาได้ด้วยตนเอง

ดังนั้น การพัฒนาเทคโนโลยีในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นการผสมผสานระหว่างนวัตกรรมสมัยใหม่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณค่าและศักยภาพของผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน

4) การจัดซื้อจัดหา

การจัดซื้อจัดหา หมายถึง กระบวนการจัดหาทรัพยากร วัตถุดิบ และปัจจัยการผลิตที่จำเป็นต่อกระบวนการดำเนินงานขององค์กร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า คุณภาพ และความต่อเนื่องในการจัดส่ง (Porter, 1985) ในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การจัดซื้อจัดหามักดำเนินการภายใต้แนวคิดการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อร่วม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยลดต้นทุนและสร้างอำนาจต่อรองกับผู้จำหน่าย (Kaplinsky and Morris, 2001) ตัวอย่างเช่น กลุ่มผลิตไม้กวาดดอกหญ้าในจังหวัดยโสธร ได้ดำเนินการจัดซื้อดอกหญ้าและด้ามไม้จำนวนมากจากแหล่งเดียวกันร่วมกัน ส่งผลให้ได้รับราคาที่ต่ำลงและคุณภาพที่สม่ำเสมอ

ภัทรวดี กาญจนวรรณ (2560) พบว่า การมีระบบจัดซื้อจัดหาที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ เช่น การจัดทำบัญชีรายจ่ายอย่างเป็นระบบ หรือการจัดตั้งคณะกรรมการจัดซื้อเฉพาะกิจ ช่วยเพิ่มความไว้วางใจและลดปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม นอกจากนี้

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) (2011) แนะนำว่า การจัดซื้อจัดหาที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึง ความยั่งยืนของแหล่งทรัพยากร (Sustainable Sourcing) เช่น การเลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการสนับสนุนผู้ผลิตท้องถิ่น เพื่อให้กระบวนการผลิตเป็นมิตรกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม การจัดซื้อจัดหาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงไม่เพียงเกี่ยวกับการได้วัตถุดิบราคาถูกเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความโปร่งใส ความยั่งยืน และการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายในชุมชน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่า คือ กระบวนการเบื้องหลังที่ช่วยให้กิจกรรมหลักของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็ง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีส่วนร่วม การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม และการจัดซื้อจัดหาที่โปร่งใสและยั่งยืน การดำเนินกิจกรรมสนับสนุนอย่างครบถ้วนจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มให้สามารถพึ่งพาตนเอง ปรับตัวและแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจปัจจุบันอย่างมั่นคง แม้ว่าการจัดซื้อจัดหาจะเป็นกิจกรรมสนับสนุนที่สำคัญตามกรอบแนวคิดของ Porter (1985) แต่การศึกษานี้ไม่ได้นำกิจกรรมการจัดซื้อจัดหานำมาศึกษาในกรอบแนวคิดการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนี้มีขนาดเล็กและมีโครงสร้างองค์กรไม่ซับซ้อน ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดหาเป็นส่วนหนึ่งที่บูรณาการอยู่ในกิจกรรมสนับสนุนด้านการบริหารจัดการโดยตรง ซึ่งครอบคลุมการวางแผนการจัดซื้อ การเจรจาต่อรองกับผู้จำหน่าย การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ และการบริหารคลังวัตถุดิบ การบูรณาการดังกล่าวช่วยลดความเสี่ยงความซ้ำซ้อนในการวิเคราะห์และสะท้อนลักษณะการดำเนินงานที่แท้จริงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 การประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าของ Porter (1985) ถูกนำมาใช้ในหลากหลายภาคส่วนเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากที่มีทรัพยากรจำกัดแต่มีศักยภาพสูงในการสร้างคุณค่า (Food and Agriculture Organization (FAO), 2014; Kaplinsky and Morris, 2001) ในบริบทของประเทศไทย แนวคิดนี้ได้รับการนำมาใช้ในโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน เช่น โครงการโอท็อป โครงการพัฒนาเกษตรแปรรูป และโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบล เพื่อวิเคราะห์และพัฒนา กระบวนการสร้างคุณค่า ของผลิตภัณฑ์ชุมชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การตลาด ไปจนถึงการสร้าง ความสัมพันธ์กับลูกค้า

2.2.3.1 การประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในระดับการจัดการภายในกลุ่ม การจัดการภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า มุ่งเน้นการบูรณาการกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุน ให้ทำงานเชื่อมโยงกันอย่างมีระบบ เพื่อสร้างคุณค่าในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน (Porter, 1985)

ภัทรวดี กาญจนวรรณ (2560) พบว่า กลุ่มที่มีการประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในกระบวนการผลิต จะสามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองได้ชัดเจน เช่น การระบุจุดที่ทำให้เกิดต้นทุนสูง การสูญเสียวัตถุดิบ หรือการขาดประสิทธิภาพในขั้นตอนการตลาด ซึ่งช่วยให้กลุ่มสามารถปรับปรุงกระบวนการภายในได้ตรงจุดในขณะนั้น

Food and Agriculture Organization (FAO) (2014) ยังเสนอแนวคิด ห่วงโซ่คุณค่าแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในชุมชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการสร้างคุณค่า เช่น ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและเสริมสร้างความยั่งยืนของห่วงโซ่คุณค่าในระยะยาว

กล่าวโดยสรุป การนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่ามาประยุกต์ใช้ในระดับการจัดการภายในกลุ่ม ช่วยให้กลุ่มสามารถวางแผน ควบคุม และประเมินกระบวนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืน

2.2.3.2 การประยุกต์ใช้ห่วงโซ่คุณค่าในกระบวนการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยี ในภาคการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรท้องถิ่น (Porter, 1985; Teece, Pisano and Shuen, 1997) ตัวอย่างเช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตไม้กวาดดอกหญ้า บ้านหนองคูน้อย จังหวัดยโสธร มีการนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่ามาประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น (เช่น ดอกหญ้าและด้ามไม้ไผ่) การรวมกลุ่มผลิตเพื่อควบคุมคุณภาพ การปรับปรุงกระบวนการผูกไม้กวาดให้แน่นทนทาน ไปจนถึงการสร้างบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน

Teece, Pisano and Shuen (1997) อธิบายว่า การพัฒนาขีดความสามารถเชิงพลวัต คือ การใช้ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด ซึ่งในภาควิสาหกิจชุมชนหมายถึงความสามารถของกลุ่มในการเรียนรู้และนำนวัตกรรมใหม่มาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างและยั่งยืน

ดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในด้านการผลิต จึงเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ทางเทคโนโลยีสมัยใหม่กับภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเพิ่มคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์และเสริมความสามารถในการแข่งขันของชุมชน

2.2.3.3 การประยุกต์ใช้ห่วงโซ่คุณค่าในด้านการตลาดและการสร้างเครือข่าย ในยุคปัจจุบัน การตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เปลี่ยนแปลงจากระบบการขายภายในท้องถิ่น ไปสู่การตลาด

เชิงเครือข่ายและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นผลจากการประยุกต์แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในส่วนของ กิจกรรมการตลาดและการขาย (Porter, 1985)

Food and Agriculture Organization (FAO) (2014) เน้นว่า การพัฒนาเครือข่าย ห่วงโซ่คุณค่าในระดับชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเข้าถึงตลาด โดยเฉพาะการสร้างพันธมิตรกับ หน่วยงานภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรมจังหวัด และธนาคารเพื่อการเกษตร ซึ่งช่วยให้กลุ่มมี ช่องทางกระจายสินค้าและเข้าถึงการสนับสนุนทางการเงิน

ดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในด้านการตลาด คือ การขยาย คุณค่าจากภายในชุมชนออกไปสู่ตลาดภายนอก ผ่านการสร้างเครือข่าย การใช้เทคโนโลยี และการ สร้างภาพลักษณ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

2.2.3.4 การประยุกต์ใช้ห่วงโซ่คุณค่าเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองและความสามารถในการ ปรับตัว การนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่ามาใช้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่ได้เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพใน การดำเนินงานเท่านั้น แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อ “การพึ่งตนเอง” และ “ความสามารถในการปรับตัว” ของกลุ่มในระยะยาว

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าในกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน คือ กระบวนการนำหลักการวิเคราะห์กิจกรรมที่สร้างคุณค่ามาปรับใช้ในทุกขั้นตอนของการ ดำเนินงาน โดยใช้องค์ประกอบของกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการ บริหารจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ทั้งนี้ ด้านการจัดซื้อ จัดหาได้ไปรวมอยู่ในด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของกลุ่มทั้งในด้านการผลิต การจัดการ การตลาด และการพัฒนาเครือข่าย การประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ไม่เพียงช่วยให้กลุ่มสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างการพึ่งตนเอง ความสามารถในการปรับตัว และความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชนในระยะยาว

2.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย

2.3.1 ประวัติของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัด ยโสธร เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและทำไม้กวาดดอกหญ้าเสริม รายได้ในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว เริ่มแรกผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือนและจำหน่ายในหมู่บ้าน แต่เมื่อความ ต้องการของตลาดเพิ่มขึ้น ชาวบ้านได้รวมกลุ่มผลิตไม้กวาดอย่างเป็นระบบ โดยได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน และสำนักงานเกษตรอำเภอไทยเจริญ กลุ่มได้จัด ทะเบียนจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปี 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ และใช้ ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า โดยใช้ดอกหญ้าพื้นบ้านในพื้นที่ทำไม้กวาดที่ทนทาน แข็งแรง เหมาะกับ

การใช้งานในครัวเรือน ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกกว่า 200 คน ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านและผู้สูงอายุ ใช้บ้านสมาชิกเป็นสถานที่ผลิตไม้กวาด และมีการพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน ตั้งแต่การคัดเลือกวัตถุดิบ การผลิต การบรรจุภัณฑ์ และการจำหน่าย การจำหน่ายครอบคลุมทั้งงาน OTOP ระดับจังหวัด งานเทศกาลท้องถิ่น ร้านค้าในจังหวัดยโสธรและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้สมาชิกมีรายได้ต่อเนื่อง พร้อมทั้งอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป กลุ่มยังมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตอบโจทย์ตลาดทั้งด้านรูปแบบ ความทนทาน และการใช้งาน พร้อมปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้สะอาด ทันสมัย เพื่อเพิ่มมูลค่า

จุดเริ่มต้นของการทำไม้กวาดดอกหญ้าในชุมชน เริ่มต้นตั้งแต่บรรพบุรุษที่ทำไม้กวาดจากเป้ง แต่เมื่อวัตถุดิบไม่เพียงพอ ชาวบ้านจึงหาดอกหญ้าแซมมาใช้แทน โดยเริ่มจากการเดินทางไปเก็บดอกหญ้าแซมที่จังหวัดเลย รวมตัวกันไปครั้งละ 30-50 คน พักแรม 1 สัปดาห์ เก็บได้คนละ 4-5 กระสอบ นำกลับมาผลิตไม้กวาดขาย แต่เมื่อความต้องการเพิ่มขึ้น การเก็บดอกหญ้าไม่เพียงพอ จึงเริ่มซื้อจากตลาดบ้านแพง จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นผู้นำเข้าจากฝั่งลาวและเวียดนาม แม้จะมีต้นทุนสูงขึ้นแต่จำเป็นต้องซื้อเพื่อให้ทันต่อความต้องการต่อมา ชุมชนได้ทดลองปลูกดอกหญ้าแซมเองเพื่อลดต้นทุน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากคุณภาพดอกหญ้าที่ปลูกไม่ได้มาตรฐานเหมือนจังหวัดเลย เนื่องจากอุณหภูมิและสภาพอากาศไม่เหมาะสม จึงยกเลิกการปลูกและหันมาสั่งซื้อวัตถุดิบจากจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และเลยแทน โดยรวมกลุ่มกันสั่งซื้อเพื่อลดต้นทุน เมื่อความต้องการไม้กวาดสูงขึ้น กลุ่มจึงเริ่มจ้างคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงผลิตไม้กวาดในราคาต่ำละ 6 บาท ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชนและสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ปัจจุบันการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าได้กลายเป็นอาชีพหลักของคนในหมู่บ้าน มีหลายครอบครัวทำเป็นรายใหญ่ มีโกดังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์เพื่อกระจายสู่ตลาดทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อยจึงเป็นตัวอย่างของการพัฒนาชุมชนสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สร้างอาชีพที่มั่นคง เพิ่มรายได้ และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน (อ้างอิงจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ชำนาญการผลิตไม้กวาดส่งออกมากกว่า 15 ปี)

2.3.2 ที่ตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย

ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงโซนนิ่ง ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ (2566)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนซึ่งผลิตไม้กวาดจากดอกหญ้า ตั้งอยู่ที่บ้านหนองคูน้อย หมู่ที่ 5 ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35120

2.3.3 ผลิตภัณฑ์ของชุมชน

2.3.3.1 เลขทะเบียนของกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย ได้จดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทผลิตภัณฑ์ไม้กวาดจากดอกหญ้า: เลขทะเบียน OPC - 2012

ชื่อผลิตภัณฑ์: ไม้กวาดจากดอกหญ้า

ประเภท: ผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มอาชีพ: การผลิตและจำหน่ายไม้กวาดดอกหญ้า

2.3.3.2 การรับรางวัลและมาตรฐานผลิตภัณฑ์

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย มีพัฒนาการในการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าอย่างต่อเนื่อง จนได้รับการรับรองและรางวัลสำคัญ ดังนี้

- 1) ปี 2547 ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (OTOP) ระดับ 3 ดาวแสดงถึงคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในตลาดระดับจังหวัด
- 2) ปี 2563 ได้รับ เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานเลขที่ มผช. 9/2561 โดยมาตรฐานดังกล่าวจะต้องต่ออายุทุก 3 ปี เพื่อรักษามาตรฐานการผลิตให้คงที่ และได้คุณภาพตามที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด
- 3) ปี 2565 ได้รับคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ระดับ 3 ดาว “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ไทย” (OTOP) อีกครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงการรักษามาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่คงคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับจังหวัดและภูมิภาค

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ชนะชัย จงจิตจำนงค์ (2567) การวิจัย เรื่อง การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการ พัฒนาห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัย คือ บุคลากร ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า พบว่า ในภาพรวมความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือปัจจัยนำออก รองลงมาคือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ซึ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ ด้านคุณภาพงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านเวลา

เสาวลักษณ์ จิตติมงคล (2566) ศึกษาห่วงโซ่คุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จังหวัดกาฬสินธุ์ (2) เพื่อศึกษาการพัฒนา

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมท้องถิ่น (3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการจัดการห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จังหวัดกาฬสินธุ์และ (4) เพื่อทดสอบผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ในจังหวัดกาฬสินธุ์โดยศึกษาจากผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 335 รายด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านโลจิสติกส์เข้าการปฏิบัติการ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ตามลำดับ (2) ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงฐานรากทางประเพณี มีคุณค่าทางวัฒนธรรม และสามารถบอกถึงอัตลักษณ์ของชุมชนตามลำดับ และ (3) ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของห่วงโซ่คุณค่าที่มีผลต่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HRM) ด้านกระบวนการจัดหา (PCM) ด้านการตลาดและการขาย (MAS) และด้านโครงสร้างพื้นฐานองค์กร (OIF) ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นของผลิตภัณฑ์ชุมชน สามารถสร้างสมการถดถอยได้ ดังนี้

$$CEC = 0.336 (HRM) + 0.187 (PCM) + 0.178 (MAS) + 0.123 (OIF)$$

จุฑามาศ วัฒนอาภา (2566) ศึกษาอิทธิพลของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อการจัดการองค์ความรู้ของพนักงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การวิจัยฉบับนี้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อการจัดการองค์ความรู้ ของพนักงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการองค์ความรู้ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) ด้วยรูปแบบเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (Cross sectional study) จากการแจก แบบสอบถามให้แก่พนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 477 คน จากนั้นนำไป วิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปร (Factor analysis) การทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัด (Reliability) วิเคราะห์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปร (Correlation) และวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Regression) ผลจากการศึกษา พบว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางด้านสภาพการท างานมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการจัดการองค์ความรู้ ด้านกระบวนการแสวงหาความรู้ ด้านกระบวนการจัดเก็บความรู้และนำ กลับมาใช้ใหม่และ

ด้านกระบวนการถ่ายทอดและใช้ความรู้ และยังพบว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้าน กระบวนการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ค่าตอบแทนและให้รางวัลส่งผลเชิงบวกกับการจัดการองค์ความรู้ ด้าน กระบวนการแสวงหาความรู้ ด้านกระบวนการจัดเก็บความรู้และนำกลับมาใช้ใหม่และด้าน กระบวนการถ่ายทอดและใช้ความรู้อีกด้วย

อนุสรณ์ บุญพินิจ (2566) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (2) ศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล และระดับแรงจูงใจในงาน และ (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจในงานกับประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร การศึกษาค้นคว้าเป็น การวิจัยแบบการสำรวจ โดยมีกลุ่มประชากรคือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร 146 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี ของแดเนียลและครอสและสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้ จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ที่ผ่านการ ตรวจสอบความตรงจาก ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค เท่ากับ 0.951 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบล ดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง อายุ เฉลี่ย 39.5 ปี การศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ย 15,000-25,000 บาท/เดือน และมีประสบการณ์ 7.8 ปี ระดับ แรงจูงใจในงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ดงหม้อทอง จังหวัดสกลนครโดยภาพ รวมอยู่ใน ระดับมาก 3) เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในอาชีพ และ แรงจูงใจ ในงานโดยรวม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหาร ส่วน ตำบล ดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นบพรัตน์ ทรัพย์ปกรณ์ (2565) ศึกษาการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการบริหารองค์การของกรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก และเพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง จังหวัด พิษณุโลกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 197 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารองค์การของกรมการ ปกครองในจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด รองลงมาด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สำหรับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านปริมาณงาน และด้านคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด นอกจากนี้ ปัจจัยการบริหารองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการองค์กร ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการจัดทำงบประมาณ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก

สิรินดา เสนาสนะ (2565) ศึกษาผลกระทบจากการปรับตัวและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ที่มีต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัทรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการทำงานของ พนักงานในองค์กร (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการทำงาน (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการปรับตัวในการทำงานกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงานจะส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และ (5) เพื่อสร้างสมการ พยากรณ์การปรับตัวในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โดยศึกษากับประชากร ได้แก่ พนักงานของบริษัทรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 หรือยินยอมให้มีความ คลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 10.00 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การปรับตัวในการทำงาน, สิ่งแวดล้อมในการทำงาน และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.10 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อ เดือนที่ต่างกัน ส่งผลต่อการปรับตัวในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า การปรับตัวในการทำงานมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน มีค่า $r = .532$ ด้านมิติ สัมพันธภาพ มีค่า $r = .518$ ด้านมิติการพัฒนาบุคลากร มีค่า $r = .485$ และด้านมิติการคงไว้และการเปลี่ยนแปลง ระบบงาน มีค่า $r = .444$ อยู่ในระดับความสัมพันธ์ที่ระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ของการปรับตัวในการทำงาน กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน พบความสัมพันธ์ด้านรวมกับด้านคุณภาพของงาน มีค่า $r = .729$ อยู่ในระดับ ความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างสูง ด้านปริมาณของงาน มีค่า $r = .521$ ด้านเวลา มีค่า $r = .547$ และด้านค่าใช้จ่าย มีค่า $r = .587$ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับความสัมพันธ์ที่ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนการ พยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณของงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย สามารถพยากรณ์

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 54.4 และสามารถร่วมกันทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ชมพูท ด้วงจันทร์ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าและผลการดำเนินงานของสหกรณ์เกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าของ Porter (1985) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมพื้นฐาน 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการโลจิสติกส์ขาเข้า การดำเนินงาน การจัดการโลจิสติกส์ขาออก การตลาดและการขาย และการบริการหลังการขาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากสหกรณ์เกษตรและกลุ่มเกษตรกรจำนวน 385 แห่ง ทั่วประเทศไทย การวิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha = 0.89) ในการแจกแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการและประธานกรรมการสหกรณ์ อายุเฉลี่ย 48 ปี มีประสบการณ์ในการบริหารงานเฉลี่ย 12 ปี และส่วนใหญ่บริหารสหกรณ์ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง (สมาชิก 200-800 คน) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษา พบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ($\beta = 0.127, t = 1.45, p > 0.05$) และไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขัน ($\beta = 0.098, t = 1.12, p > 0.05$) ของสหกรณ์เกษตรและกลุ่มเกษตรกร โดยกิจกรรมที่ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญประกอบด้วย การจัดการโลจิสติกส์ขาเข้า ($\beta = 0.089, p > 0.05$) การดำเนินงาน ($\beta = 0.115, p > 0.05$) การจัดการโลจิสติกส์ขาออก ($\beta = 0.102, p > 0.05$) และการตลาดและการขาย ($\beta = 0.143, p > 0.05$) อย่างไรก็ตาม มีเพียงด้านการบริการหลังการขายเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ($\beta = 0.324, t = 4.87, p < 0.001$) และประสิทธิภาพการแข่งขัน ($\beta = 0.298, t = 4.23, p < 0.001$) โดยกลุ่มที่มีการบริการดีมีความพึงพอใจของสมาชิกสูงกว่า ($M = 4.15$ เทียบกับ $M = 3.42, t = 8.95, p < 0.001$) และมีอัตราการคงอยู่ของสมาชิกสูงกว่าร้อยละ 23.5

ณัฐชญา ชูนวน (2564) ศึกษาการศึกษาความสามารถในการปรับตัวและความสุขในที่ทำงานในสภาวะปกติใหม่ของพนักงานไทยออยล์ สายงานร้านสหกรณ์ปั้มน้ำมัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสามารถในการปรับตัวในการทำงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง จำนวน 135 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยกำหนดให้ได้จำนวนร้อยละ 15 ของประชากร

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation) ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถในการปรับตัวในการทำงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.53) โดยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปรับตัวในการเรียนรู้สิ่งใหม่ (ค่าเฉลี่ย = 3.59) รองลงมาคือ ด้านการปรับตัวด้านอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.52) และด้านการปรับตัวด้านพฤติกรรม (ค่าเฉลี่ย = 3.48) ตามลำดับ (2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.55) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณภาพของผลงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.60) รองลงมาคือ ด้านปริมาณของผลงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.54) และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.51) ตามลำดับ (3) ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการตั้งใจในการทำงาน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

กฤตยา จรัสพรธัญญา (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเสริมอำนาจกับความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพโดยมีความ งอกงามในงานเป็นตัวแปรส่งผ่านกระแสการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน สร้างความท้าทายต่อการปรับตัวทางอาชีพแก่บุคลากร งานวิจัยที่ผ่านมาพบความสำคัญของภาวะผู้นำของ หัวหน้าและการรับรู้ความงอกงามในงานของพนักงาน มีส่วนผลักดันให้บุคลากรนำทรัพยากรทาง จิตเชิงบวกของตน มาพัฒนาเป็นความสามารถในการปรับตัว เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสาย อาชีพ โดยเฉพาะพนักงานในกลุ่มสายงานบริการ ซึ่งมีหน้าที่ลำดับแรกคือปฏิสัมพันธ์กับผู้มาขอรับ บริการ ที่มีความต้องการหลากหลาย จึงต้องเรียนรู้ที่จะปรับวิธีการทำงาน การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเสริมอำนาจ กับความสามารถในการ ปรับตัวด้านอาชีพ โดยมีความงอกงามในงานเป็นตัวแปรส่งผ่าน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดย เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์จากพนักงานในสายงานบริการ เช่น นักการตลาดและ พนักงานไอทีที่ปฏิบัติงานในองค์การภาคเอกชนในประเทศไทย จำนวน 241 คน จากการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติการถดถอย พบว่า ภาวะผู้นำทำนายความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพในเชิง บวก ($\beta = .28, p < .001$) ผ่านตัวแปรความงอกงามในงานซึ่งเป็นการส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (full mediation) (effect = .19, se = .06, 95% CI: .09, .32) ผลการวิจัยเผยให้เห็นว่า หัวหน้างานที่ เน้นให้อำนาจการตัดสินใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานแต่ละคน จะช่วยให้เกิดความงอก งามในงาน รับรู้ถึงพลังชีวิตและการเรียนรู้อันจะนำไปสู่ความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพ ดังนั้นเพื่อให้พนักงานในสายงานบริการเพิ่มขีดความสามารถใน

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงใน อาชีพ องค์การควรส่งเสริมให้พนักงานมีความองงามในงาน ผ่าน การพัฒนารูปแบบผู้นำแบบเสริม อำนาจในกลุ่มหัวหน้างาน

วิภารัตน์ วงษ์พัง (2562) ศึกษาการพึ่งพาตนเองและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการ วิสาหกิจ ชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอมมะลิ ในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน แปรรูปผลิตภัณฑ์จาก แป้งข้าวหอมมะลิ ในจังหวัดร้อยเอ็ด (2) การจัดการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าว หอมมะลิ (3) การพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอมมะลิ และ (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอมมะลิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน แปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอมมะลิ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ขอจดวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 กลุ่ม รวมทั้งหมดจำนวน 320 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 ราย และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์การ ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.34 เป็นผู้หญิง อายุเฉลี่ย 51.29 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4.26 คน จบการศึกษา ระดับประถมศึกษามากที่สุด ส่วนมากสถานภาพสมรสแล้ว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนารายได้ของ ครัวเรือนจากภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 35,185.39 บาท และรายได้ของครัวเรือนจากนอกภาคเกษตรต่อ ปีเฉลี่ย 15,117.98 บาท (2) การจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยรวมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้ง ข้าวหอมมะลียู่ในระดับมาก โดยมีการจัดการที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จด้านการจัดองค์กรมาก ที่สุด รองลงมาคือ ด้านผู้นำด้านการมีส่วนร่วมของ สมาชิก ด้านการเงินและบัญชี ด้านการผลิต และ ด้านการตลาด ตามลำดับ (3) การพึ่งพาตนเอง พบว่า มีการพึ่งพาตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยการ พึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การพึ่งพาตนเองด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร และด้านเทคโนโลยี และ (4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอมมะลิในจังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีปัจจัยอยู่ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้าน การเงินและบัญชี ด้านการผลิต และด้านผู้นำ

วันยรัตน์ คุณาพันธ์ (2561) ศึกษาการศึกษากระบวนการปรับตัวที่มีประสิทธิผลสำหรับนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังเคราะห์กระบวนการปรับตัวจากประสบการณ์ของนักศึกษา วิเคราะห์ ประสิทธิภาพกระบวนการปรับตัวและทางเลือกในการนำไปใช้งานนักศึกษา การศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,250 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มส่วน การศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดในระดับมาก คือ มีเวลาพักผ่อนน้อย เกินไป ด้านความจำเป็นต่อร่างกาย มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดระดับมาก คือ รับประทานอาหารที่มี สารอาหารไม่ครบทุกประเภท ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดในระดับปานกลาง คือ มีหลาย รายวิชาที่นักศึกษารู้สึกว่าไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง (2) กระบวนการปรับตัวของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมี 2 ลักษณะ รวม 4 กระบวนการ คือ ลักษณะที่ 1 การปรับตัวเชิงรุก ใช้กระบวนการที่ 1 วิธีการเบื้องต้น ได้แก่ การเพิ่มความพยายาม และการปรับหรือเปลี่ยนเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ ลักษณะที่ 2 ด้านการปรับตัวเชิงลบ ใช้กระบวนการที่ 2 ความคับข้องใจ เนื่องจากแรงกดดัน ทางจิตใจ ใช้กระบวนการที่ 3 ความคับข้องใจ ใช้วิธีการจัดการความคับข้องใจ ได้แก่ การควบคุม ตนเอง และพฤติกรรมถอนตัว และกระบวนการที่ 4 ความขัดแย้งใจ ใช้วิธีการจัดการความขัดแย้ง ได้แก่ การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การเผชิญความจริง และการหลีกเลี่ยงความจริง กระบวนการที่ 4 ความเครียด ใช้วิธีการจัดการความเครียด ได้แก่ การบำบัดทางธรรมชาติ และใช้กลไกทางจิต (3) ประสิทธิภาพของกระบวนการปรับตัวเบื้องต้น ด้วยกระบวนการที่ 1 ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความ จำเป็นต่อร่างกาย และด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จทุกด้านในระดับ มาก กระบวนการที่ 2 ความคับข้องใจ มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก กระบวนการที่ 3 ความขัดแย้งใจ มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก และ กระบวนการที่ 4 ความเครียดมีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก ผลการ วิเคราะห์ประสิทธิผลโดยพิจารณาจากสูตรจำแนกกลุ่มของกระบวนการ พบว่า สามารถจำแนกกลุ่มที่ ปรับตัวได้กับกลุ่มปรับตัวไม่ได้ออกจากกันได้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์มาก ที่สุดของแต่ละสมการจำแนกในรูปคะแนนดิบของกลุ่มที่ปรับตัวได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกใช้ กระบวนการ คือ กระบวนการที่ 1 ได้แก่ การปรับเปลี่ยนเป้าหมาย (14.90) กระบวนการที่ 2 ได้แก่ การควบคุมตนเอง (8.68) กระบวนการที่ 3 ได้แก่ การใช้เหตุผล (6.63) และกระบวนการที่ 4 ได้แก่ การใช้วิธีการบำบัดทางธรรมชาติ (4.81)

สรวิทย์ ตั้งปทุมชาติ และสุภาณี สนธิรัตน์. (2560) ศึกษาการทำหน้าที่ด้านความคิดความเข้าใจ การพึ่งพาตนเอง ทักษะทางสังคม และพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ณ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการทำหน้าที่ด้านความคิดความ เข้าใจ การพึ่งพาตนเอง ทักษะทางสังคม และพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ณ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (2) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่มีปัจจัยส่วนบุคคล

แตกต่างกัน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ด้านความคิดความเข้าใจ การพึ่งพาตนเอง ทักษะทาง สังคม และพฤติกรรมของผู้สูงอายุ และ (4) ศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรม ของ ผู้สูงอายุ ณ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น ผู้สูงอายุ ณ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 327 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วย วิธีการ สุ่มแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test (one-way ANOVA) LSD (Least significant difference) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ .01 ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้สูงอายุมีการทำหน้าที่ด้านความคิดความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ปกติ การพึ่งพา ตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง ทักษะทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับสูง และพฤติกรรมโดยรวมอยู่ใน ระดับสูง (2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ สถานภาพสมรส การออกกำลังกาย และการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม แตกต่างกัน มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) การทำหน้าที่ด้าน ความคิดความเข้าใจ การพึ่งพาตนเอง และทักษะทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของ ผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (4) ทักษะทางสังคมและการพึ่งพาตนเองเป็นตัวแปร ที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมได้ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 36.4 และทักษะทางสังคมเป็น ตัวทำนายที่ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราวัฒน์ มันทรา (2560) ศึกษาการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ: กรณีศึกษา อุตสาหกรรมผ้าไหม ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research Methodology) และเชิงคุณภาพ(Qualitative Research Methodology) ที่มุ่ง ศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผ้าไหม ในอำเภอนบพิตำ จังหวัด ขอนแก่น เพื่อศึกษาผลการด าเนินงานกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าของผู้ประกอบการใน อำเภอนบพิตำ จังหวัดขอนแก่น และเพื่อกำหนดแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขันและการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผ้าไหม ในอำเภอนบพิตำ จังหวัด ขอนแก่น ประชากรในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมและกลุ่มจัดจำหน่ายในอำเภอนบพิตำ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 56 ราย ซึ่งประกอบด้วย เกษตรกรผู้เป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมที่ ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอนบพิตำ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มทอผ้าไหมและกลุ่มจัด จำหน่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย มาใช้ในการวิเคราะห์ของงานวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ (1) การศึกษาศักยภาพในการแข่งขัน ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผ้าไหม ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดขอนแก่น ด้านสภาวะการแข่งขันใน ธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถต่อรอง

ราคากับผู้ขายส่งสินค้าในการสั่งซื้อสินค้าแต่ละ ครั้งได้ รองลงมาได้เข้าร่วมกลุ่มกับทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ในการสั่งซื้อสินค้ากับผู้ขายส่ง ส่วน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ได้รับการสนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐบาลในการปรับปรุงกิจการ และ ให้ความรู้ใหม่ๆ ในการดำเนินงานการขาย (2) ผลการศึกษาผลการดำเนินงานกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าของผู้ประกอบการใน อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น กิจกรรมหลัก (Primary Activities) ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้บริการ (Service) รองลงมาคือ ด้านการนำวัตถุดิบเข้า (Inbound Logistics) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการส่งผลิตภัณฑ์ ออก (Outbound Logistics) ตามลำดับ (3) ผลการดำเนินงานกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าของผู้ประกอบการในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดซื้อจัดหา (Procurement) รองลงมาคือด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HRM) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนา เทคโนโลยี (Technology Development) ตามลำดับ (4) กลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถในแข่งขันของ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผ้าไหม ในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น มีกลยุทธ์ในการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สินค้าและบริการมีคุณภาพ รองลงมาคือการให้บริการ มีความทันสมัย ส่วนข้อที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการนำระบบเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อให้บุคลากร เกิดการเรียนรู้ ทักษะและ ความชำนาญอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ชนพงษ์ อารณพิศาล (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจ ชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อจัดการหาข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สะท้อน สภาพความเป็นจริงและความเป็นไปได้ของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ทำให้เกิด ประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่พระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ปี 2548 ถึงปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่การจัดการองค์ความรู้ในกระบวนการจัดการวิสาหกิจชุมชน (1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันของการบริหารจัดการและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของ ประเทศไทย (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการจัดการ วิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย 3) เพื่อพัฒนาแนวทางและนำเสนอแนวทางเชิงปฏิบัติใน การส่งเสริมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัย เชิงปริมาณเป็นหลัก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 390 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง รวมถึงการ วิเคราะห์สมการโครงสร้างทดสอบสมมติฐานร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผล การศึกษาพบว่า วิสาหกิจในปัจจุบันสามารถพัฒนาเองได้จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจอย่าง ต่อเนื่อง มีการปรับตัว มีความหลากหลายของสินค้าไทย การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่มีความสำคัญ

ในการสนับสนุนและเสริมสร้างพลังการสร้างเครือข่ายในชุมชนได้ การวิเคราะห์เชิงองค์รวมพบว่า สนับสนุนจากภาครัฐ ด้านการเงิน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านการเป็นผู้ประกอบการในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างของตัวแบบสมการโครงสร้าง พบว่าดัชนีความสอดคล้อง $GFI = 0.966$, $AGFI = 0.935$, $CFI = 0.996$, $NFI = 0.976$ และ $RMSEA = 0.023$ ซึ่งมีค่าผ่านตามเกณฑ์ความสอดคล้องของตัวแบบเชิงประจักษ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าตัวแบบสมการโครงสร้างที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายประสิทธิผลของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทยได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งว่าการจัดการวิสาหกิจชุมชนมีทิศทางที่เหมาะสม ควรติดตามผลการดำเนินการ โดยผลักดันนโยบายมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและเกิดความต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดนโยบาย การจัดสรรงบประมาณผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสร้างเครือข่ายกับภาคส่วนต่าง ๆ สร้างโอกาสให้เกิดการพัฒนา เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นผู้มีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กรต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในทุกส่วน โดยนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันข้อเสนอแนะจากการวิจัย ระบุว่าควรเป็นช่องทางจัดหาทุนหรือแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำให้กับวิสาหกิจชุมชนที่มีนโยบายสามารถแหล่งทุนในการพัฒนานโยบายที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน อีกทั้งควรส่งเสริมให้ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้นในด้านการบริหารจัดการและการตลาดอย่างครบวงจร รวมทั้งสนับสนุนให้มีช่องทาง การตลาด อาทิ การจัดจำหน่าย การชำระเงิน การติดต่อสื่อสารแบบระบบออนไลน์ ทำให้เกิดความรวดเร็ว มีคุณภาพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มด้านภาพลักษณ์ สร้างความเชื่อมั่นและยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นอัตลักษณ์และการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

สิริเพ็ญ ไทยตรง (2560) ศึกษาการพัฒนาธุรกิจปลีกล้วย ด้วยการปรับปรุงห่วงโซ่คุณค่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาห่วงโซ่คุณค่าและการส่งมอบคุณค่า อันนำไปสู่แนวทางการสร้างคุณค่าทางการแข่งขัน โดยมีรูปแบบการดำเนินการวิจัยทางการตลาดกับผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ผลไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 43 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ของห่วงโซ่คุณค่าและการส่งมอบคุณค่าด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจด้านคุณค่าที่ได้รับระหว่างผู้ใช้บริการ

ร้านค้าปลีกผลไม้แบบดั้งเดิมกับผู้ใช้บริการซูเปอร์มาร์เก็ตระดับกลางและไฮเอนด์ โดยจำแนกตามแนวคิดการส่งมอบคุณค่า ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านราคา คุณภาพ ความพร้อม ความหลากหลาย การบริการ การเป็นพันธมิตร และตราสินค้า รวมไปถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประเภทร้านค้าปลีก ทำการศึกษากับผู้ซื้อผลไม้สดต่อสัปดาห์ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะผู้ประกอบการ และทดสอบการเปรียบเทียบความพึงพอใจด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t Test) รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์โดยวิธี Pearson's Chi-Square ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกผลไม้แบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจมา 16-20 ปี มีพนักงาน 1-3 คน และเปิดให้บริการในช่วงเช้าถึงเย็น มีความพึงพอใจในความสามารถด้านการบริหารห่วงโซ่คุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับกลาง โดยมีความพึงพอใจด้านการผลิต (ปฏิบัติการ) มากที่สุดในขณะที่มีความพึงพอใจด้านการพัฒนาเทคโนโลยีน้อยที่สุด ในส่วนของความพึงพอใจในความสามารถด้านการส่งมอบคุณค่า พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจในการส่งมอบคุณค่าด้านความหลากหลายมากที่สุด ขณะที่การส่งมอบคุณค่าด้านราคาได้น้อยที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ากิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับการส่งมอบคุณค่าด้านคุณภาพในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ กิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าด้านการขนส่งออกก็มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งมอบคุณค่าถึง 4 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ความหลากหลาย การเป็นพันธมิตร และตราผลิตภัณฑ์ ด้านผลการศึกษาผู้ใช้บริการ พบว่าส่วนใหญ่อายุ 18-29 ปี เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 20,000-30,000 บาทต่อเดือน ซื้อผลไม้เดือนละ 1-2 ครั้ง ซึ่งจำนวนเงินเฉลี่ยในการซื้อจะต่ำกว่า 1,000 บาท ซื้อในช่วงเวลา 18.00-21.59 นาฬิกา เลือกซื้อจากร้านค้าปลีกผลไม้แบบดั้งเดิมมากกว่าซูเปอร์มาร์เก็ตระดับกลางและไฮเอนด์ ซึ่งผู้ซื้อในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เลือกใช้บริการห้องเย็น หรือร้านค้าปลีก ส่วนผู้ซื้อในกลุ่มร้านค้าปลีกผลไม้แบบดั้งเดิมส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสวนผลไม้หรือร้านค้าปลีกขนาดเล็ก ทั้งนี้ผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกผลไม้แบบดั้งเดิมโดยรวมมีความพึงพอใจในคุณค่าที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับพอใจมาก โดยพึงพอใจด้านคุณภาพมากที่สุด และพึงพอใจด้านตราผลิตภัณฑ์น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการทั้ง 2 กลุ่ม พบว่ามีความพึงพอใจแตกต่างกันในด้านราคาและความพร้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและประเภทร้านค้า พบว่าระดับการศึกษาและช่วงเวลาในการซื้อ มีผลต่อการเลือกประเภทร้านค้าปลีกผลไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้ที่มีต่อผู้ประกอบการร้านค้าปลีกผลไม้แบบดั้งเดิม ประกอบด้วย (1) ควรเพิ่มความสามารถในห่วงโซ่คุณค่าด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการขนส่งออก เพื่อส่งมอบคุณค่าด้านคุณภาพ ความหลากหลาย การเป็นพันธมิตร และ

ตราผลิตภัณฑ์ (2) ควรปรับปรุงกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าด้านพัฒนาเทคโนโลยี (3) ควรให้ความสำคัญด้านราคาและความพร้อมเพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดไว้ (4) ควรปรับเวลาทำการให้ครอบคลุมในช่วงเวลา 18.00–21.59 นาฬิกา เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ผู้ซื้อผลไม้มักใช้บริการมากที่สุด (5) ใช้กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง พร้อมกับให้ความสนใจเรื่องการกำหนดราคาให้ต่ำกว่าร้านค้าปลีกสมัยใหม่ เพื่อให้ได้เปรียบทางการแข่งขันและความยั่งยืนของธุรกิจ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อพัฒนารอบแนวความคิดในการวิจัย โดยมี รายละเอียดดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปร

ลำดับที่	ตัวแปร ผู้วิจัย	ตัวแปรต้น			ตัวแปรตาม		
		การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์	การพัฒนา เทคโนโลยี	การบริหาร จัดการ	การพึ่ง ตนเอง	ความสามารถ ในการปรับตัว	ประสิทธิภาพ การดำเนินงาน
1	ชนะชัย จงจิตจำนงค์ (2567)	✓	✓	✓			✓
2	เสาวลักษณ์ จิตติมงคล (2566)	✓					
3	จุฑามาศ วัฒนอาภา (2566)	✓					
4	อนุสรณ์ บุญพินิจ (2566)						✓
5	นบนพรัตน์ ทรัพย์ปกรณ์ (2565)			✓			✓
6	สิรินดา เสนาสนะ (2565)					✓	✓
7	ชมพูนุท ดั่งจันทร์ และคณะ (2564)						✓
8	ณัฐชญา ชูนวน (2564)					✓	
9	กฤตยา จรัสพรธัญญา (2564)					✓	
10	วิภารัตน์ วงษ์พั่ง (2562)		✓		✓		
11	วิณัยรัตน์ คุณาพันธ์ (2561)					✓	
12	สราวัลย์ ตั้งปทุมชาติ และสุภาณี สนธิรัตน์ (2560)				✓		
13	จีราวัฒน์ มั่นทรา (2560)	✓	✓				
14	ชนพงษ์ อาภรณ์พิศาล (2560)		✓	✓	✓	✓	✓
15	สิริเพ็ญ ไทยตรง (2560)	✓	✓	✓			
	รวม	5	5	4	3	5	6

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปร จากการสังเคราะห์ตัวแปรการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้การวัดผ่านตัวแปรการพึ่งตนเองและความสามารถในการปรับตัว เนื่องจาก (1) แม้ว่าประสิทธิภาพจะได้รับการศึกษาอย่างแพร่หลายแล้ว แต่ตัวแปรนี้ยังคงเป็นตัวชี้วัดพื้นฐานที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในการทำความเข้าใจความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากประสิทธิภาพสะท้อนถึงความสามารถในการอยู่รอดและดำรงอยู่ของวิสาหกิจ วิสาหกิจที่ไม่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพย่อมไม่สามารถแข่งขันในตลาดและอยู่รอดได้ในระยะยาว นอกจากนี้ประสิทธิภาพยังเป็นข้อมูลที่หน่วยงานสนับสนุนต้องการเพื่อการรายงานผลและการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาในมิติอื่นๆ (2) การพึ่งตนเองเป็นมิติที่สะท้อนความยั่งยืนที่แท้จริงของวิสาหกิจชุมชน ตัวแปรนี้แสดงถึงความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในการดำรงอยู่และพัฒนาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากภายนอกอย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการพึ่งตนเองประกอบด้วย การมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จริงมากกว่าเงินอุดหนุน ความสามารถในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นด้วยตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง และความภาคภูมิใจของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี การศึกษาตัวแปรนี้จึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจว่าวิสาหกิจสามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตนเองหรือไม่เมื่อปราศจากการสนับสนุนจากภายนอก (3) ความสามารถในการปรับตัวเป็นมิติที่สะท้อนความพร้อมรับมือกับอนาคตที่ไม่แน่นอน ในบริบทปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งจากเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภค สภาพแวดล้อมการแข่งขัน และวิกฤตต่างๆ เช่น การระบาดของโรคโควิด-19 วิสาหกิจที่สามารถปรับเปลี่ยนช่องทางการจำหน่าย ปรับผลิตภัณฑ์ นำเทคโนโลยีมาใช้ และปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ จะมีโอกาสอยู่รอดและเติบโตได้ และ (4) การศึกษาทั้งสามมิติร่วมกันจะให้ภาพที่สมบูรณ์ของความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน โดยประสิทธิภาพเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในปัจจุบัน ความสามารถในการพึ่งตนเองเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งภายใน และความสามารถในการปรับตัวเป็นตัวชี้วัดความพร้อมรับมือกับอนาคต ทั้งสามมิตินี้มีความสัมพันธ์และเสริมกันอย่างเป็นระบบ วิสาหกิจชุมชนที่มีครบทั้งสามมิติจะเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ กับประสิทธิผลการดำเนินงานในทั้งสามมิตินี้อย่างครบถ้วนและเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว ตลอดจนศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนในบริบทของสังคมไทยที่ยังขาดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา ลักษณะการดำเนินงานการวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา (2) เพื่อศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา มีจำนวนทั้งหมด 200 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2568)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน (Yamane, 1970) ซึ่งเหมาะสมกับกรณีที่ทราบจำนวนประชากรแน่นอน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 (0.95) และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (Sampling Error) ที่ร้อยละ 5 (0.05) สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (3.1)$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด (200 คน)
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{(200)}{1+200(0.05)^2} = \frac{200}{1+0.5} = \frac{200}{1.5}$$

= 133.33 หรือ ประมาณ 133 ตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 133 ตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีประชากรเป้าหมาย คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2568) ดำเนินการโดยนำรายชื่อสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจทั้งหมด 200 คน มาเขียนลงในกระดาษแยกเป็นรายบุคคล จากนั้นพับกระดาษและใส่ลงในภาชนะ (โหล) แล้วทำการสุ่มหยิบกระดาษขึ้นมาทีละใบจนครบจำนวน 133 คน วิธีการนี้ทำให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน (Equal Probability) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Cochran, 1977) เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 133 คน ตามรายชื่อที่สุ่มได้

อนึ่ง ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการปกป้องข้อมูลเป็นการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (Personal Data Protection Act: PDPA) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงไม่มีการระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนตัวที่สามารถระบุตัวตนของผู้ตอบได้ (Anonymous Questionnaire) ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับจะถูกนำมาวิเคราะห์เป็นภาพรวมเพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเท่านั้น และผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงวัตถุประสงค์ การใช้ข้อมูล และสิทธิในการปฏิเสธการตอบแบบสอบถามก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นเองโดยอาศัยแนวคิดจาก ตำรา เอกสาร รายงาน วิทยุ และผลงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะเครื่องมือแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

3.2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ ได้แก่

3.2.1.1 เพศ

3.2.1.2 อายุ

3.2.1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด

3.2.1.4 อาชีพ

3.2.1.5 รายได้ต่อเดือน

3.2.2 ส่วนที่ 2 กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่

3.2.2.1 ด้านการบริการจัดการ

3.2.2.2 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

3.2.2.3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี

(พัฒนาข้อคำถามจากแนวคิดของ Porter (1985))

3.2.3 ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่

3.2.3.1 ด้านการพึ่งตนเอง

3.2.3.2 ด้านความสามารถปรับตัวได้

(พัฒนาข้อคำถามจากแนวคิดของ Porter (1996); Pretty (1995); Teece, Pisano and Shuen (1997))

ลักษณะคำถามใน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่แบบปลายปิด โดยมีตัวเลือกหลากหลาย (Multiple Choices)

ลักษณะคำถามในส่วนที่ 2, 3 เป็นคำถามแบบ มาตรการส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยมีแบบสอบถามในเชิงบวก และนำมาให้คะแนนระดับความเห็นด้วยหรือเป็นจริง โดยให้ความสำคัญต่อบัณฑิตในแต่ละด้านซึ่งมีคำตอบให้เลือกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละระดับการให้ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การให้คะแนนระดับความสำคัญ

ระดับความสำคัญ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การวัดระดับความสำคัญ ใช้หลักเกณฑ์การกำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยเพื่อแปลผล โดยใช้หลักการของ Likert Scale โดยลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มีสูตรใช้เกณฑ์เฉลี่ยการอภิปรายผล ดังนี้

ระดับกิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าและระดับประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธรอยู่ที่ 5 ระดับจากช่วงค่าเฉลี่ยดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การเปรียบเทียบระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.51–5.00	ระดับความสำคัญมากที่สุด
3.51–4.50	ระดับความสำคัญมาก
2.51–3.50	ระดับความสำคัญปานกลาง
1.51–2.50	ระดับความสำคัญน้อย
1.00–1.50	ระดับความสำคัญน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าในกิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการสอบถาม

3.3.2 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยตาราง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าในกิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.3.3 สร้างแบบสอบถามเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3.4 เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (Validity) ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อนำคำแนะนำมาปรับปรุงสำนวนให้ชัดเจน เหมาะสมและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยใน

แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ค่า +1 หมายถึง สอดคล้อง

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่า -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

3.3.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา โดยแทนค่าสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3.2)$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หลังจากนั้นจะคัดข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ถ้าข้อคำถามใดมีค่า IOC น้อยกว่าหรือเทียบเท่า 0.5 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง จะต้องได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 จึงจะยอมรับ (Hair et al., 2019) ซึ่งรายละเอียดการตรวจสอบมี ค่า IOC เท่ากับ 1.0 ทุกข้อคำถาม รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

3.3.6 เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุง ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกเห็ดฟาง เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม และตรวจสอบว่าคำถามแต่ละข้อมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับหัวข้อหรือประเด็นนั้นหรือไม่และนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยโปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์ทางคณิตศาสตร์โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่คำนวณได้ต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ (Hair et al., 2019) ซึ่งรายละเอียดการตรวจสอบมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.74-0.81 จากการทดสอบแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด จึงสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability)

ตัวแปร	ข้อคำถาม	ค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของกลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด
1. กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า		
1.1 ด้านการบริหารจัดการ	4	0.75
1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์	3	0.81
1.3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี	3	0.77
2. ประสิทธิภาพการดำเนินงาน		
2.1 การพึ่งตนเอง	3	0.76
2.2 ความสามารถในการปรับตัว	3	0.74

จากตารางที่ 3.3 ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง (Try out) ในแต่ละด้าน พบว่า ความน่าเชื่อถืออยู่ระหว่าง 0.74-0.81 โดยค่าความน่าเชื่อถือที่มีค่าต่ำที่สุดอยู่ในช่วงที่สามารถยอมรับได้ คือ มากกว่า 0.70 (Hair et al., 2019) ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามของแต่ละกลุ่มตัวแปรของแบบสอบถามที่ได้ในการศึกษานี้มีความน่าเชื่อถือ

3.3.7 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 133 คน

3.4.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 สถิติการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

3.5.1.1 หาค่าเฉลี่ยของผลพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามในแต่ละด้านของผู้เชี่ยวชาญ

3.5.1.2 หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน มาดำเนินการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Approach) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปโดยใช้สถิติดังนี้

3.5.2.1 สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2.2 สถิติวิเคราะห์กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3.5.2.3 สถิติทดสอบสมมติฐานกิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยการหาค่าสถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษากระบวนการกิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วย ลักษณะประชากรศาสตร์ กิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน มีผลการศึกษา ดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

4.1.1 ลักษณะประชากรศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 133 คน โดยศึกษาเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ และร้อยละ ในการอธิบายผลข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	14	10.50
หญิง	119	89.50
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 89.50 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอายุ (ปี)

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่วงอายุ 36-45 ปี	50	37.60
ช่วงอายุ 56-65 ปี	83	62.40
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุ 56-65 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 62.40 รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	101	75.90
ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น-ปลายขึ้นไป	32	41.10
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 75.90 รองลงมา คือ ระดับตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น-ปลายขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 41.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	105	78.90
พ่อค้า-แม่ค้า และรับจ้างทั่วไป	28	21.10
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอาชีพ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 78.90 รองลงมาคือ พ่อค้า-แม่ค้า และรับจ้างทั่วไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10,001–15,000 บาท	30	22.60
15,001–20,000 บาท	74	55.60
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	29	21.80
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001–20,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001–15,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และ มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 ตามลำดับ

4.1.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาเทคโนโลยี มีจำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ การใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าในภาพรวม

กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ	4.49	0.43	มาก
ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์	4.37	0.50	มาก
ด้านการจัดการเทคโนโลยี	1.41	0.59	น้อยที่สุด
รวม	3.42	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ในแต่ละด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.43$) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.50$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเทคโนโลยี ($\bar{X} = 1.41$, $SD = 0.59$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
มีการวางแผนล่วงหน้า เช่น การเตรียมดอก หญ้า การเตรียมไม้ไผ่ การเตรียมยางมะตอย ฯลฯ โดยได้แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน	4.65	0.49	มากที่สุด
มีการแบ่งฝ่ายผลิตตามลักษณะงาน เช่น ฝ่ายคัดดอกหญ้า ฝ่ายมัดรวมดอกหญ้า ฝ่ายเคลือบสีกันไม้กวาด ฯลฯ อย่างเป็นระบบ	4.56	0.50	มากที่สุด
ทุกขั้นตอนจะมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบการผลิตทุกครั้ง	4.40	0.51	มาก
สมาชิกสามารถผลิตไม้กวาดเสร็จตามจำนวน และเวลาที่ตกลงกันไว้ทุกครั้ง	4.35	0.52	มาก
รวม	4.49	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าจำแนกตามด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “มีการวางแผนล่วงหน้า เช่น การเตรียมดอกหญ้า การเตรียมไม้ไผ่ การเตรียมยางมะตอย ฯลฯ โดยได้แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน” ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.49$) “มีการแบ่งฝ่ายผลิตตามลักษณะงาน เช่น ฝ่ายคัดดอกหญ้า ฝ่ายมัดรวมดอกหญ้า ฝ่ายเคลือบสีกันไม้กวาด ฯลฯ อย่างเป็นระบบ” ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.50$) โดยทั้ง 2 ข้อนี้มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ส่วน “ทุกขั้นตอนจะมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญตรวจสอบการผลิตทุกครั้ง” ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.51$) และ “สมาชิกสามารถผลิตไม้กวาดเสร็จตามจำนวนและเวลาที่ตกลงกันไว้ทุกครั้ง” ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.52$) มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดทั้ง 2 ข้อตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์

ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
มีการพัฒนาทักษะและการทำงานร่วมกันของสมาชิก เช่น การสอนงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อน	4.35	0.52	มาก
มีการจัดอบรมหรือสอนสมาชิกเกี่ยวกับเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การเลือกหญ้า การมัด การจัดรูปทรง เพื่อให้ทุกคนมีความรู้เท่าเทียมกันอยู่เสมอ	4.38	0.52	มาก
มีการสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การพูดคุย การแบ่งรายได้อย่างเป็นธรรม หรือจัดกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกอยากอยู่ร่วมกันต่อเนื่อง	4.38	0.53	มาก
รวม	4.37	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “มีการสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การพูดคุย การแบ่งรายได้อย่างเป็นธรรม หรือจัดกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกอยากอยู่ร่วมกันต่อเนื่อง” ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.53$) “มีการจัดอบรมหรือสอนสมาชิกเกี่ยวกับเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การเลือกหญ้า การมัด การจัดรูปทรง เพื่อให้ทุกคนมีความรู้เท่าเทียมกันอยู่เสมอ” ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.52$) และ “มีการพัฒนาทักษะและการทำงานร่วมกันของสมาชิก เช่น การสอนงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อน” ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.52$) โดยทั้ง 3 ข้อ มีระดับความคิดเห็นมากทุกข้อตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการพัฒนาเทคโนโลยี

ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
มีการนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วย เช่น เครื่องกด เครื่องมัด เครื่องตัดดอกหญ้า มาใช้ในการผลิตไม้กวาด เพื่อให้ทำงานง่ายขึ้นและเร็วขึ้น	1.45	0.65	น้อยที่สุด
มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนารูปแบบไม้กวาด เช่น การออกแบบด้วยเครื่องมือใหม่ การผลิตด้ามหลายขนาด หรือปรับปรุงทรงให้สวยงามตามความต้องการลูกค้า	1.39	0.63	น้อยที่สุด
มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อถ่ายทอดเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การทำคู่มือออนไลน์ การใช้โปสเตอร์หรือสื่อดิจิทัลเพื่อสอนสมาชิก	1.39	0.63	น้อยที่สุด
รวม	1.41	0.59	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า จำแนกตามด้านการพัฒนาเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.41$, $SD = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “มีการนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วย เช่น เครื่องกด เครื่องมัด เครื่องตัดดอกหญ้า มาใช้ในการผลิตไม้กวาด เพื่อให้ทำงานง่ายขึ้นและเร็วขึ้น” ($\bar{X} = 1.45$, $SD = 0.65$) “มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนารูปแบบไม้กวาด เช่น การออกแบบด้วยเครื่องมือใหม่ การผลิตด้ามหลายขนาด หรือปรับปรุงทรงให้สวยงามตามความต้องการลูกค้า” ($\bar{X} = 1.39$, $SD = 0.63$) และ “มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อถ่ายทอดเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การทำคู่มือออนไลน์ การใช้โปสเตอร์หรือสื่อดิจิทัลเพื่อสอนสมาชิก” ($\bar{X} = 1.39$, $SD = 0.63$) ตามลำดับ

4.1.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่าง โดยเนื้อหา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเองและด้านความสามารถในการปรับตัว มีจำนวนคำถามทั้งหมด 6 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพในการดำเนินงานในภาพรวม

ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
ด้านการพึ่งตนเอง	4.22	0.51	มาก
ด้านความสามารถในการปรับตัว	4.05	0.38	มาก
รวม	4.14	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ในแต่ละด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.51$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.38$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จำแนกตามด้านการพึ่งตนเอง

ด้านการพึ่งตนเอง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
กลุ่มสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการผลิต โดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งรายได้จากภายนอก	4.20	0.54	มาก
กลุ่มสามารถจัดสรรรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายจำเป็น โดยไม่ต้องรอการสนับสนุนจากภายนอก	4.23	0.52	มาก
กลุ่มสามารถหมุนเวียนรายได้จากการขายไม้กวาดมาใช้ในรอบการผลิตถัดไปอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.52	มาก
รวม	4.22	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการพึ่งตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยซึ่งทุกข้อมีระดับความคิดเห็นมากทุกข้อ ได้แก่ “กลุ่มสามารถจัดสรรรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายจำเป็นโดยไม่ต้องรอการสนับสนุนจากภายนอก” ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.52$) “กลุ่มสามารถหมุนเวียนรายได้จากการขายไม้กวาดมาใช้ในการรอบการผลิตต่อไปอย่างต่อเนื่อง” ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.52$) และ “กลุ่มสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการผลิต โดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งรายได้จากภายนอก” ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จำแนกตามด้านความสามารถในการปรับตัว

ด้านความสามารถในการปรับตัว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
เมื่อมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น กลุ่มสามารถปรับแผนการใช้จ่ายหรือปรับวิธีการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายได้	4.04	0.45	มาก
เมื่อยอดขายลดลง กลุ่มสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เช่น การเพิ่มช่องทางการขาย การลดต้นทุน หรือการหาวิธีสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า	3.98	0.48	มาก
เมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ กลุ่มสามารถวางแผนหรือปรับวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ยังคงผลิตและจำหน่ายไม้กวาดได้อย่างต่อเนื่อง	3.98	0.48	มาก
รวม	4.05	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความสามารถในการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยซึ่งทุกข้อมีระดับความคิดเห็นมากทุกข้อ ได้แก่ “เมื่อมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น กลุ่มสามารถปรับแผนการใช้จ่ายหรือปรับวิธีการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายได้” ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.45$) “เมื่อยอดขายลดลง กลุ่มสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เช่น การเพิ่มช่องทางการขาย การลดต้นทุน หรือการหาวิธีสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า” ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.48$) และ “เมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ

กลุ่มสามารถวางแผนหรือปรับวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ยังคงผลิตและจำหน่ายไม้กวาดได้อย่างต่อเนื่อง” ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.48$) ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การนำเสนอในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ เพื่อทราบอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาในส่วนนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเอง และด้านความสามารถในการปรับตัว ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Regression Analysis)

การทดสอบสมมติฐานหรือวัตถุประสงค์ในส่วนนี้ คือ กิจกรรมห่วงโซ่คุณค่าส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ตัวแปร	b	SE b	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
(ค่าคงที่)	2.83	0.37		7.56	0.00**		
ด้านการบริหารจัดการ	0.34	0.88	0.04	0.39	0.70	0.72	1.39
ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์	0.27	0.75	0.35	3.62	0.00**	0.72	1.38
ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี	-0.02	0.55	-0.34	-0.40	0.69	0.97	1.03
$R^2 = 0.14$, Adjusted $R^2 = 0.12$, SEE = 0.37, F = 6.73, Sig. = 0.00**							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (Multicollinearity) ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า ด้วยการตรวจค่าสัดส่วนความแปรปรวนในตัวแปรที่อธิบายไม่ได้ด้วยตัวแปรอื่น ๆ (Tolerance) มีค่ามากกว่า 0.19 ค่า Variance Factor (VIF) มีค่าน้อยกว่า 5.3 หมายความว่า ตัวแปรต้นจะมีความเป็นอิสระต่อกัน โดย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.72-0.97 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.19 ส่วนค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 1.03-1.39 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 5.3 แสดงว่า ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษานี้มีความเป็นอิสระต่อกัน และมีความสัมพันธ์กันเองไม่สูงเกินไปเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด จึงยอมรับตัวแปรต้นเหล่านี้

ผลการวิเคราะห์การทดสอบการถดถอยเชิงพหุคูณ (Regression Analysis) พบว่า มีค่า F เท่ากับ 6.73 และค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ($F = 6.73, \text{Sig.} = 0.00 < 0.01$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งแสดงว่า ความแปรปรวนของข้อมูลมีความแปรปรวนไม่เท่ากัน โดยค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า จะพิจารณาจากค่า Adjusted R2 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.12 หมายความว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร ได้ร้อยละ 12 ส่วนอีกร้อยละ 88 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น

จากการทดสอบกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน β พบว่า ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยค่า $\beta = 0.35$ ($\text{Sig.} = 0.00 < 0.01$) ส่วนด้านการบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร เนื่องจากมีค่า Sig. มากกว่า 0.01 โดยเรียงจากค่า β มากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ เท่ากับ 0.70 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.01 ($\text{Sig.} = 0.70 > 0.01$) และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี เท่ากับ 0.69 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.01 ($\text{Sig.} = 0.69 > 0.01$)

การพิจารณาหาค่าสมการถดถอย (b) พบว่า ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีค่าสัมฤทธิ์ความถดถอย (b) เท่ากับ 0.27 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพิ่มขึ้น 0.27 หน่วย

จากการศึกษาข้างต้นนำมาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ:

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน = $2.83^{**} + 0.34$ การบริหารจัดการ + 0.27^{**} การจัดการทรัพยากรมนุษย์ + -0.02 การพัฒนาเทคโนโลยี

สมการคะแนนมาตรฐาน:

ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน = 0.35^{**} การจัดการทรัพยากรมนุษย์ – 0.34 การพัฒนาเทคโนโลยี + 0.04 การบริหารจัดการ

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลประชากรศาสตร์ กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน โดยผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลประชากรศาสตร์ กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า และประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 133 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 56-65 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ขึ้นไป

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ด้านด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ตามลำดับ หากจำแนกเป็นรายด้าน มีดังนี้

5.1.1.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยกลุ่มมีการวางแผนล่วงหน้าและแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มีการแบ่งฝ่ายผลิตตามลักษณะงานอย่างเป็นระบบ และมีสมาชิกที่เชี่ยวชาญตรวจสอบการผลิตทุกครั้ง

5.1.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยกลุ่มมีการพัฒนาทักษะและการทำงานร่วมกันของสมาชิก มีการจัดอบรมหรือสอนสมาชิกเกี่ยวกับเทคนิคการทำไม้กวาด และมีการสร้างขวัญกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

5.1.1.3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและการจัดการน้อยมาก

5.1.1.4 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา มีความเห็นอยู่ระดับความอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านการพึ่งตนเอง และด้านความสามารถในการปรับตัวตามลำดับ หากจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

5.1.1.5 ด้านการพึ่งตนเอง กลุ่มสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพียงพอสำหรับดำเนินกิจกรรมการผลิต สามารถจัดสรรรายได้อย่างเป็นระบบ และหมุนเวียนรายได้มาใช้ในการประกอบการผลิตต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

5.1.1.6 ด้านความสามารถในการปรับตัว กลุ่มสามารถปรับแผนการใช้จ่ายเมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้น ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เมื่อยอดขายลดลง และวางแผนเพื่อให้สามารถผลิตและจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่องแม้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ

ส่วนผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการบริหารจัดการและด้านการพัฒนาเทคโนโลยีไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า

5.2.1.1 ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเกด จังหวัดยะลา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สมชาย จันทน์เจริญ (2563) พบว่าการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิภาวดี ศรีสวัสดิ์ (2562) ที่ระบุว่า การวางแผนการผลิตล่วงหน้าและการแบ่งหน้าที่ชัดเจนช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจบริหารจัดการกระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากกลุ่มรูปแบบการ

บริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวเป็นการบริหารจัดการแบบดั้งเดิมและไม่เป็นทางการ ซึ่งเน้นการแบ่งงานตามความคุ้นเคยและประสบการณ์ของสมาชิก มากกว่าการใช้ระบบหรือเครื่องมือบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐาน

นอกจากนี้ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านอายุและการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการในเชิงแผนงาน การควบคุม หรือการประเมินผล ยังไม่ถูกนำมาใช้ในรูปแบบที่เป็นระบบมากนัก ส่งผลให้บทบาทของการบริหารจัดการไม่สามารถสะท้อนผลกระทบเชิงประจักษ์ต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

5.2.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร แก้วมณี (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า การพัฒนาทักษะสมาชิก การสร้างขวัญกำลังใจ และการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาพร สุวรรณศรี (2563) ที่พบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ และทักษะของสมาชิก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Porter (1985) ที่กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นหนึ่งในกิจกรรมสนับสนุนที่สำคัญในห่วงโซ่มูลค่า ที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ การที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและการทำงานร่วมกันของสมาชิก มีการจัดอบรมหรือสอนสมาชิกเกี่ยวกับเทคนิคการทำไม้กวาดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกคนมีความรู้เท่าเทียมกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มยังมีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เช่น การพูดคุยให้กำลังใจ การแบ่งรายได้อย่างเป็นธรรม การจัดกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกรู้สึกผูกพันและอยากอยู่ร่วมกันต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้สมาชิกมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกลุ่มอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ Maslow (1943) ที่อธิบายว่า เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคมและความต้องการการยอมรับนับถือ จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพที่ดีขึ้น จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าแม้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะมีทรัพยากรจำกัด แต่หากมีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี มีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี และมีระบบการจูงใจที่สร้างแรงบันดาลใจได้จะสามารถนำไปสู่ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ ได้

5.2.1.3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานฯ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา บุญมาก (2564); สมชาย เพชรรัตน์ (2563) ที่พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังนำเทคโนโลยีมาใช้ไม่มากนัก เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและความรู้ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับ อัญชลี วงษ์ใหญ่ (2565) ที่พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มยอดขายอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย ยังคงอาศัยแรงงานฝีมือและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก เทคโนโลยีที่ใช้จึงเป็นเพียงเครื่องมือพื้นฐาน และยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีบทบาทในการเพิ่มผลิตภาพหรือลดต้นทุนอย่างเป็นรูปธรรม อนึ่ง หากจะมีการลงทุนด้านเทคโนโลยี จะต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมากซึ่งเป็นข้อจำกัดอย่างมากของกลุ่มฯ ประกอบกับสมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความชำนาญ และโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ทำให้การพัฒนาเทคโนโลยียังไม่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของกระบวนการผลิตหรือการบริหารจัดการได้ ส่งผลให้เทคโนโลยีไม่สามารถสร้างผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้าฯ

กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เป็นปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ขณะที่ด้านการบริหารจัดการและด้านการพัฒนาเทคโนโลยียังไม่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และหน่วยงานด้านแรงงาน ควรกำหนดแนวนโยบายดังต่อไปนี้ดังนี้

5.3.1.1 ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการพัฒนาทุนมนุษย์ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นลำดับแรก

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจมีความเข้มแข็งด้านการพัฒนาทักษะ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างขวัญกำลังใจอยู่แล้ว หน่วยงานรัฐควรสนับสนุนงบประมาณและโครงการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดและการแข่งขันในระยะยาว

5.3.1.2 ควรปรับนโยบายการสนับสนุนเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของวิสาหกิจชุมชน

แม้ว่าด้านการพัฒนาเทคโนโลยีจะยังไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยตรง แต่หน่วยงานภาครัฐ ควรออกแบบนโยบายสนับสนุนเทคโนโลยีที่เรียบง่าย ใช้งานได้จริง และสอดคล้องกับศักยภาพของสมาชิก เช่น เครื่องมือช่วยลดแรงงาน หรือสื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย แทนการผลักดันเทคโนโลยีขั้นสูงที่กลุ่มยังไม่พร้อม เป็นต้น

5.3.1.3 ควรบูรณาการนโยบายด้านการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่ากับการพึ่งตนเองของชุมชน

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการพึ่งตนเองและการปรับตัวดีอยู่แล้ว หน่วยงานรัฐควรนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้กำหนดนโยบายสนับสนุนเชิงระบบ เช่น การเชื่อมโยงตลาด การสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มวิสาหกิจ และการส่งเสริมการรวมกลุ่มในระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในระยะยาว เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า

แนวทางเชิงการปฏิบัติให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ นำไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุง ดังนี้

5.3.2.1 การส่งเสริมจุดแข็งด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์

เนื่องจากกลุ่มมีการพัฒนาทักษะ การจัดอบรม และการสร้างขวัญกำลังใจดีอยู่แล้ว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ควรรักษาและต่อยอดแนวปฏิบัติดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เช่น การถ่ายทอดความรู้จากสมาชิกที่มีประสบการณ์ไปสู่สมาชิกใหม่ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการแบ่งรายได้อย่างเป็นธรรม เพื่อคงไว้ซึ่งความสามัคคีและแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยตรง

5.3.2.2 การพัฒนาและปรับปรุงด้านการบริหารจัดการ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ควรนำระบบการวางแผนและการแบ่งหน้าที่ที่มีอยู่แล้ว มาพัฒนาเป็นแผนการดำเนินงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น แผนการผลิต แผนการเงิน และแผนการตลาด เพื่อเพิ่มความเป็นระบบและรองรับการขยายตัวของกลุ่มในอนาคต เป็นต้น

5.3.2.3 การพัฒนาและปรับปรุงด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างค่อยเป็นค่อยไป

การใช้เทคโนโลยีของกลุ่มยังมีไม่มาก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ควรเริ่มจากการนำเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนมาใช้ก่อน เช่น เครื่องมือช่วยลดเวลาและแรงงานในการผลิต หรือการใช้สื่อพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยไม่เพิ่มภาระต้นทุนมากเกินไป ทั้งนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีควรสอดคล้องกับทักษะและความพร้อมของสมาชิกเป็นสำคัญ

5.3.2.4 การเชื่อมโยงกิจกรรมห่วงโซ่คุณค่ากับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นศูนย์กลาง และใช้กิจกรรมด้านการบริหารจัดการและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและความยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเสนอแนะ สำหรับหัวข้อในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.3.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เข้าใจบริบท แรงจูงใจ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างลึกซึ้งและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

5.3.3.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น เพิ่มเติม เนื่องจากกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพได้เพียงร้อยละ 12 ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เช่น กิจกรรมหลักในห่วงโซ่คุณค่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภายนอก หรือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและบริบท

5.3.3.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ หรือในพื้นที่ต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เครื่องจักสานแปรรูปทางการเกษตร อาหาร หรือเครื่องประดับในภูมิภาคต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างที่อาจเกิดจากบริบททางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และสภาพเศรษฐกิจ

5.3.3.4 ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาว ติดตามผลในช่วงเวลาต่าง ๆ เป็นระยะเวลา 3-5 ปี เพื่อดูพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนว่ามีการพัฒนาไปในทิศทางใด มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นใหม่ และกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่ามีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างไรในระยะยาว

คณะกรรมการศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา จรัสพรธัญญา. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเสริมอำนาจกับความสามารถใน
ปรับตัวด้านอาชีพ โดยมีความมอกลงงานในงานเป็นตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.
- จิราวัฒน์ มั่นทรา. “การศึกษาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ:กรณีศึกษาอุตสาหกรรม
ผ้าไหมในอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์.
16(3): 527-543; พฤษภาคม, 2560.
- จุฑามาศ วัฒนอาภา. อิทธิพลของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อการจัดการองค์ความรู้
ของพนักงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2566.
- ชมพูพุด ดั่งจันทร์ และคณะ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่า
และผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย”, วารสาร
วิเทศศึกษา. 11(2): 280-306; มิถุนายน-ธันวาคม, 2564.
- ชนพงษ์ อารณพิศาล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาค
กลางของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2560.
- ชนะชัย จงจิตจำนงค์. การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในเขต
กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2567.
- ณัฐชญา ชูนวน. การศึกษาความสามารถในการปรับตัวและความสุขในที่ทำงานในสภาวะปกติใหม่
ของพนักงานไทยออยล์ สายงานร้านสหกรณ์ปืมน้ำมัน. การค้นคว้าอิสระปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2564.
- นบนพรัตน์ ทรัพย์ปกรณ์. ปัจจัยการบริหารองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่กรมการปกครองในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565.
- นิตยา บุญมาก. “การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในจังหวัด
มหาสารคาม”, วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 41(3):
72-85; พฤษภาคม-สิงหาคม, 2564.
- บุญชม ศรีสะอาด. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

ประภาพร สุวรรณศรี. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(4): 92-108;

กรกฎาคม-ธันวาคม, 2563.

ภัทรวดี กาญจนวรรณ. “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์

OTOP”, **วารสารการพัฒนาชุมชน**. 5(2): 45-62; มกราคม-มิถุนายน, 2560.

สรวิทย์ ตั้งปทุมชาติ และสุภาณี สนธิรัตน์. “การทำหน้าที่ด้านความคิดความเข้าใจ การพึ่งพา

ตนเอง ทักษะทางสังคม และพลวัตของผู้สูงอายุ ณ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย

จังหวัดนนทบุรี”, **วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา**. 9(1): 1-20; มกราคม, 2560.

สิริเพ็ญ ไทยตรง. **การพัฒนาธุรกิจค้าปลีกผลไม้ด้วยการปรับปรุงห่วงโซ่คุณค่า**. วิทยานิพนธ์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560.

สิรินดา เสนาสนะ. **ผลกระทบจากการปรับตัวและสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่มีต่อประสิทธิภาพ**

ในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.

การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2565.

เสาวลักษณ์ จิตติมงคล. “ห่วงโซ่คุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์”, **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัย**

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 13(3): 97-113; กรกฎาคม-กันยายน, 2566.

วิภาวดี วงษ์พัง. “การพึ่งพาตนเองและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการวิสาหกิจชุมชน

แปรรูปผลิตภัณฑ์จากแป้งข้าวหอม มะลิในจังหวัดร้อยเอ็ด”, **วารสารแก่นเกษตร**.

47(ฉบับพิเศษ 1): 1080-1088; มกราคม, 2562.

วิภาวดี ศรีสวัสดิ์. “การจัดการห่วงโซ่อุปทานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์หัตถกรรมใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. 13(1):

105-122; มกราคม-มิถุนายน, 2562.

วันยรัตน์ คุณาพันธ์. **การศึกษากระบวนการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาใน**

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยบูรพา,

2561.

สมชาย จันทร์เจริญ. “การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อความยั่งยืน”, **วารสารพัฒนาชุมชน**

และคุณภาพชีวิต. 10(2): 82-98; พฤษภาคม-สิงหาคม, 2563.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สมชาย เพชรรัตน์. “ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 39(2): 125-142; พฤษภาคม-สิงหาคม, 2563.
- สุภาพร แก้วมณี. “การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี”, **วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. 16(2): 145-165; พฤษภาคม-สิงหาคม, 2564.
- สำนักงานสถิติจังหวัดยโสธร. **รายงานสถิติจังหวัดยโสธร ปี 2564**. ยโสธร: สำนักงานสถิติจังหวัดยโสธร, 2564.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **รายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย ปี 2565**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. “รายงานสถิติยอดขายผลิตภัณฑ์โอท็อป ปี 2566”, **คลังความรู้**. <https://www.depa.or.th>. 31 ธันวาคม, 2566.
- องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ. **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2566**. ยโสธร: องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ, 2566.
- อนุสรณ์ บุญพินิจ. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลดงหม้อทอง จังหวัดสกลนคร**. การค้นคว้าอิสระปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2566.
- อัญชลี วงษ์ใหญ่. “ผลของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อประสิทธิภาพการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน”, **วารสารนวัตกรรมการจัดการ**. 7(2): 135-152; พฤษภาคม-สิงหาคม, 2565.
- Altenburg, T. and Meyer-Stamer, J. “How to promote clusters: Policy experiences from Latin America”, **World Development**. 27(9): 1693-1713; September, 1999.
- Burns, T. and Stalker, G. M. **The management of innovation**. London: Tavistock Publications Publisher, 1961.
- Cochran, W. G. **Sampling Techniques**. 3rd ed. New York: John Wiley and Sons, 1977.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Damanpour, F. and Wischnevsky, J. D. “Research on innovation in organizations: Distinguishing innovation-generating from innovation-adopting organizations”, **Journal of Engineering and Technology Management**. 23(4): 269-291; December, 2006.
- Food and Agriculture Organization (FAO). **The state of food and agriculture 2014: Innovation in family farming**. Roma: FAO, 2014.
- Gereffi, G. and Fernandez-Stark, K. **Global value chain analysis: A primer**. Durham, North Carolina: Center on Globalization, Governance & Competitiveness (CGGC), Duke University, 2011.
- Gereffi, G. and Korzeniewicz, M. **Commodity Chains and Global Capitalism**. Westport, Connecticut: Praeger, 1994.
- Gibson, C. B. and Birkinshaw, J. “The antecedents, consequences, and mediating role of organizational ambidexterity”, **Academy of Management Journal**. 47(2): 209-226; April, 2004.
- Hair, J. F. and et al. **Multivariate data analysis**. 8th ed. Boston: Cengage Learning, 2019.
- Humphrey, J. and Schmitz, H. “How does insertion in global value chains affect upgrading in industrial clusters?”, **Regional Studies**. 36(9): 1017-1027; February, 2002.
- Kakwani, N. and Pernia, E. M. “What is pro-poor growth?”, **Asian Development Review**. 18(1): 1-16; January, 2000.
- Kaplinsky, R. and Morris, M. **A handbook for value chain research**. Brighton, United Kingdom: Institute of Development Studies, University of Sussex, 2001.
- Kurokawa, K. **OVOP movement in Japan and expansion in developing economies**. Chiba, Japan: Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization, 2010.
- Lawrence, P. R. and Lorsch, J. W. **Organization and environment: Managing differentiation and integration**. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1967.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Maslow, A. H. "A theory of human motivation", **Psychological Review**. 50(4): 370-396; January, 1943.
- Natsuda, K., Igusa, K. and Wiboonpongse, A. "One Village One Product-rural development strategy in Asia: The case of OTOP in Thailand", **Journal of Sustainable Development**. 5(7): 12-24; October, 2012.
- Neely, A., Gregory, M. and Platts, K. "Performance measurement system design: A literature review and research agenda", **International Journal of Operations & Production Management**. 15(4): 80-116; April, 1995.
- Porter, M. E. **Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance**. Amsterdam, Netherlands: Free Press Unlimited, 1985.
- _____. "What is strategy?", **Harvard Business Review**. 74(6): 61-78; November-December, 1996.
- Pretty, J. N. "Participatory learning for sustainable agriculture", **World Development**. 23(8): 1247-1263; August, 1995.
- Reardon, T. and et al. "The rise of supermarkets in Africa, Asia, and Latin", **American Journal of Agricultural Economics**. 85(5): 1140-1146; February, 2003.
- Rigg, J. **Unplanned development: Tracking change in South-East Asia**. London: Zed Books, 2012.
- Schmitz, H. "Collective efficiency: Growth path for small-scale industry", **The Journal of Development Studies**. 31(4): 529-566; April, 1995.
- Sink, D. S. and Tuttle, T. C. **Planning and measurement in your organization of the future**. Norcross, Georgia: Industrial Engineering and Management Press, 1989.
- Tambunan, T. "SME development, economic growth, and government intervention in a developing country: The Indonesian story", **Journal of International Entrepreneurship**. 6(4): 147-167; February, 2008.
- Teece, D. J., Pisano, G. and Shuen, A. "Dynamic capabilities and strategic management", **Strategic Management Journal**. 18(7): 509-533; August, 1997.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

United Nations Development Programme. **Sustainable development goals.**

New York: United Nations, 2015.

United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). **Industrial development report 2011: Industrial energy efficiency for sustainable wealth creation.**

Vienna, Austria: UNIDO, 2011.

Venkatraman, N. and Ramanujam, V. "Measurement of business performance in strategy research: A comparison of approaches", **Academy of Management Review**. 11(4): 801-814; October, 1986.

World Bank. "ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP)", **Thailand economic monitor.**

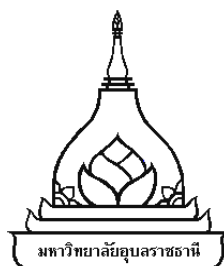
<https://www.worldbank.org/th/country/Thailand>. December 10, 2023.

Yamane. T. **Statistic: an Introductory Analysis**. 2nd ed. New York: Harper & Row, 1970.

Yunus, M. **Building social business: The new kind of capitalism that serves humanity's most pressing needs.** New York: Public Affairs, 2010.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเริญ จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อคิดเห็นจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตไม้กวาดดอกหญ้าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเริญ จังหวัดยโสธร เพื่อศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 2 กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่อุปทาน

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบคำถามแต่ละส่วน และตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริงเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะนำไปใช้ประกอบการศึกษากิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะเริญ จังหวัดยโสธร อนึ่งข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับและไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุภารัตน์ ส่วนบุญ

นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์

โปรดเติมเครื่องหมาย (✓) ลงในหน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี () 36-45 ปี
() 46-55 ปี () 56-65 ปี
() 66-75 ปี () มากกว่า 75 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด () ต่ำกว่าประถมศึกษา () ประถมศึกษา
() มัธยมศึกษา () อนุปริญญา / ปวส.
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ () เกษตรกร () พ่อค้า – แม่ค้า
() รับจ้างทั่วไป () พนักงานเอกชน/ข้าราชการ
() อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือน () ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท () 5,001-10,000 บาท
() 10,001-15,000 บาท () 15,001-20,000 บาท
() มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า

โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่มีความสำคัญกับกิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตรงกับท่านมากที่สุด **เพียงข้อเดียว** ตามความเป็นจริง

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ด้านการบริหารจัดการ					
2.1 มีการวางแผนล่วงหน้า เช่น การเตรียมดอกหญ้า การเตรียมไม้ไผ่ การเตรียมยางมะตอย ฯลฯ โดยได้แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน					
2.2 มีการแบ่งฝ่ายผลิตตามลักษณะงาน เช่น ฝ่ายคัดดอกหญ้า ฝ่ายมัดรวมดอกหญ้า ฝ่ายเคลือบสีก้านไม้กวาด ฯลฯ อย่างเป็นระบบ					
2.3 ทุกขั้นตอนจะมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญตรวจสอบการผลิตทุกครั้ง					
2.4 สมาชิกสามารถผลิตไม้กวาดเสร็จตามจำนวนและเวลาที่ตกลงกันไว้ทุกครั้ง					
ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์					
2.5 มีการพัฒนาทักษะและการทำงานร่วมกันของสมาชิก เช่น การสอนงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อน					
2.6 มีการจัดอบรมหรือสอนสมาชิกเกี่ยวกับเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การเลือกหญ้า การมัด การจัดรูปทรง เพื่อให้ทุกคนมีความรู้เท่าเทียมกันอยู่เสมอ					
2.7 มีการสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การพูดคุย การแบ่งรายได้อย่างเป็นธรรม หรือจัดกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกอยากอยู่ร่วมกันต่อเนื่อง					

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี					
2.8 มีการนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วย เช่น เครื่องกด เครื่องมัด เครื่องตัดดอกหญ้า มาใช้ในการผลิตไม้กวาด เพื่อให้ทำงานง่ายขึ้นและเร็วขึ้น					
2.9 มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนารูปแบบไม้กวาด เช่น การออกแบบด้วยเครื่องมือใหม่ การผลิตด้ามหลายขนาด หรือปรับปรุงทรงให้สวยงามตามความต้องการลูกค้า					
2.10 มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อถ่ายทอดเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การทำคู่มือออนไลน์ การใช้โปรแกรมหรือสื่อดิจิทัลเพื่อสอนสมาชิก					

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่มีความสำคัญกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตรงกับท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียว ตามความเป็นจริง

ประสิทธิภาพ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
ด้านการพึ่งตนเอง					
3.1 กลุ่มสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการผลิต โดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งรายได้จากภายนอก					
3.2 กลุ่มสามารถจัดสรรรายได้จากการจำหน่ายไม้กวาดเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายจำเป็น โดยไม่ต้องขอการสนับสนุนจากภายนอก					

ประสิทธิภาพ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
3.3 กลุ่มสามารถหมุนเวียนรายได้จากการขายไม้กวาดมาใช้ในรอบการผลิตถัดไปอย่างต่อเนื่อง					
ด้านความสามารถในการปรับตัว					
3.4 เมื่อมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น กลุ่มสามารถปรับแผนการใช้จ่ายหรือปรับวิธีการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายได้					
3.5 เมื่อยอดขายลดลง กลุ่มสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เช่น การเพิ่มช่องทาง การขาย การลดต้นทุน หรือการหาวิธีสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า					
3.6 เมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ กลุ่มสามารถวางแผนหรือปรับวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ยังคงผลิตและจำหน่ายไม้กวาดได้อย่างต่อเนื่อง					

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถาม
เรื่อง กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน ภูมิศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอยะยี่ จ.ปัตตานี

ข้อที่	คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์						
1	เพศ	1	1	1	3	1.0
2	อายุ	1	1	1	3	1.0
3	ระดับการศึกษาสูงสุด	1	1	1	3	1.0
4	อาชีพ	1	1	1	3	1.0
5	รายได้ต่อเดือน	1	1	1	3	1.0
ส่วนที่ 2 กิจกรรมสนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า						
2.1	มีการวางแผนล่วงหน้า เช่น การเตรียมดอกหญ้า การเตรียมไม้ไผ่ การเตรียมยางมะตอย ฯลฯ โดยได้แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.0
2.2	มีการแบ่งฝ่ายผลิตตามลักษณะงานเช่น ฝ่ายคัดดอกหญ้า ฝ่ายมัดรวมดอกหญ้า ฝ่ายเคลือบสีกันไม้กวาด ฯลฯ อย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1.0
2.3	ทุกขั้นตอนจะมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญตรวจสอบการผลิตทุกครั้ง	1	1	1	3	1.0
2.4	สมาชิกสามารถผลิตไม้กวาดเสร็จตามจำนวนและเวลาที่ตกลงกันไว้ทุกครั้ง	1	1	1	3	1.0
2.5	เวลาทำงานในกลุ่ม จะแบ่งหน้าที่ชัดเจน เช่น ฝ่ายมัดหญ้า ฝ่ายประกอบด้าม ฝ่ายตรวจงาน เพื่อให้การทำงานไม่ซ้ำซ้อน (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0

ข้อที่	คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
2.6	มีการจัดอบรมหรือสอนสมาชิกเกี่ยวกับเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การเลือกหญ้า การมัด การจัดรูปทรง เพื่อให้ทุกคนมีความรู้เท่าเทียมกันอยู่เสมอ	1	1	1	3	1.0
2.7	มีการพูดคุยสร้างขวัญกำลังใจ เช่น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน แบ่งรายได้อย่างเป็นธรรม หรือมีกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้สมาชิกอยากอยู่ร่วมกันนาน ๆ	1	1	1	3	1.0
2.8	มีการนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วย เช่น เครื่องกด เครื่องมัด เครื่องตัดดอกหญ้า มาใช้ในการผลิตไม้กวาด เพื่อให้ทำงานง่ายขึ้นและเร็วขึ้น	1	1	1	3	1.0
2.9	มีการพัฒนารูปแบบไม้กวาดให้หลากหลาย เช่น ทำด้ามสั้น ด้ามยาว หรือออกแบบให้สวยงามตามความต้องการของลูกค้า	1	1	1	3	1.0
2.10	มีการถ่ายทอดเทคนิคการทำไม้กวาด เช่น การสอนกันระหว่างรุ่นต่อรุ่น หรือทำโปสเตอร์ หรือทำคู่มือการสอนในรูปแบบที่คนอื่นมาเรียนรู้ต่อได้	1	1	1	3	1.0
ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน						
3.1	การผลิตและขายไม้กวาดทำให้มีรายได้เข้าสู่ครัวเรือน ไม่ต้องรอเงินจากลูกหลานหรือคนอื่น (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0
3.2	รายได้จากการขายไม้กวาด ช่วยให้สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายในครอบครัว เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ หรือซื้อของกินของใช้ได้ด้วยตัวเอง (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0

ข้อที่	คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC
		1	2	3		
3.3	การผลิตไม้กวาดขาย ทำให้ไม่ต้องออกไปทำงานต่างถิ่น หรือต้องไปรับจ้างรายวัน แบบไม่แน่นอนเหมือนแต่ก่อน (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0
3.4	เมื่อมีรายได้จากการขายไม้กวาดสามารถจัดการรายจ่ายในบ้านได้เอง เช่น แบ่งไว้ใช้ แบ่งไว้ซื้อของผลิตไม้กวาดต่อไป โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่นหรือกลุ่ม (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0
3.5	เมื่อเกิดยอดขายไม้กวาดต่อเดือนลดลง สามารถปรับแผนรายจ่าย เช่น ใช้น้ำมันประหยัด หาลูกค้าเสริม หรือเก็บรายได้ไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียนได้ด้วยตัวเอง (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0
3.6	เมื่อเจอปัญหาค่าใช้จ่ายในครอบครัว สามารถบริหารเงินจากการผลิตไม้กวาด เช่น นำไปจ่ายค่าน้ำค่าไฟ หรือใช้จ่ายจำเป็นโดยไม่ต้องหยิบยืมคนอื่น (มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ)	1	1	1	1	1.0

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๕.๑๓/๑๕๖๓

คณะบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อำเภอวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๑๙๐

สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อการทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน นายโอสภ สือเรือง
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมอาชีพคนพิการในชุมชนโสธร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ขณะนี้อยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้อัดจากดอกเห็ด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร” โดยมี ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม อาจารย์ประจำคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องด้วยนักศึกษาอยู่ในระหว่างการพัฒนาแบบสอบถามสำหรับเป็นเครื่องมือในการทำการค้นคว้าอิสระ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเห็นควรให้มีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อให้แบบสอบถามมีความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) สำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป ซึ่งจากประวัติและผลงานของท่านอันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางนั้น ทำให้ประจักษ์ได้ว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวข้องกับหัวข้อการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น คณะบริหารศาสตร์จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามสำหรับการทำการค้นคว้าอิสระของ นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ โดยมีเอกสารสำหรับการให้ข้อเสนอแนะปรากฏดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อ นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๘๘-๖๓๖๐๙๖๑๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา หัตถสิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะบริหารศาสตร์

คณะบริหารศาสตร์

โทร ๐-๔๕๓๕-๓๘๐๔

วิสัยทัศน์ : “คณะบริหารศาสตร์เพิ่มคุณภาพชีวิตให้สังคม”
Vision : “Faculty of Management Science Enhancing the Quality of Life for Society.”

U-BEST : U - Unity (สามัคคี ความสามัคคี) / B - Business Value Creation (สร้างคุณค่าทางธุรกิจ)
E - Excellent Service for Customers and Stakeholders (การบริการที่ดีและมีคุณภาพแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)
U-BEST S - Social Responsibility (รับผิดชอบต่อสังคม) / T - Technology and Innovation (พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โทร. ๓๘๐๔

ที่ อว ๐๖๐๔.๑๓/ว ๐๖๒๕

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อการทำการค้นคว้าอิสระของ นางสาวสุภารัตน์ ส่วนบุญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมทัศน์ ทักว

ด้วย นางสาวสุภารัตน์ ส่วนบุญ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัด ยโสธร" โดยมี ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม อาจารย์ประจำคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องด้วยนักศึกษาอยู่ในระหว่างการพัฒนาแบบสอบถามสำหรับเป็นเครื่องมือในการ ทำการค้นคว้าอิสระ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเห็นควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แบบสอบถามเพื่อให้แบบสอบถามมีความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) สำหรับนำไปใช้เป็น เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป ซึ่งจากประวัติและผลงานของท่านอันเป็นที่ ยอมรับอย่างกว้างขวางนั้น ทำให้ประจักษ์ได้ว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในการให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแบบสอบถามสำหรับการทำการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามสำหรับการ ทำการค้นคว้าอิสระของ นางสาวสุภารัตน์ ส่วนบุญ โดยมีเอกสารสำหรับการให้ข้อเสนอแนะปรากฏดัง เอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อ นางสาวสุภารัตน์ ส่วนบุญ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๘-๖๓๒๒๕๖๑๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา ทัดสิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะบริหารศาสตร์

วิสัยทัศน์ : "คณะบริหารศาสตร์เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้สังคม"

Vision : "Faculty of Management Science Enhancing the Quality of Life for Society"

U-BEST : U - Unity (สามัคคี กลมเกลียว เป็นหนึ่งเดียว) / B - Business Value Creation (สร้างมูลค่าทางธุรกิจ)

E - Excellent Service for Customers and Stakeholders (มุ่งเน้นการบริการที่เป็นเลิศแก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย)

U-BEST S - Social Responsibility (รับผิดชอบต่อสังคม) / T - Technology and Innovation (มุ่งเน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โทร. ๓๘๐๔

ที่ อว ๐๖๐๔.๑๓/ว๑๖๒๕

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อการทำการค้นคว้าอิสระของ นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร คำโสม

ด้วย นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ขณะนี้อยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “กิจกรรมสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองคูน้อย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร” โดยมี ดร.ธรรมวิมล สุขเสริม อาจารย์ประจำคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องด้วยนักศึกษาอยู่ในระหว่างการพัฒนาแบบสอบถามสำหรับเป็นเครื่องมือในการทำการค้นคว้าอิสระ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเห็นควรให้มีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อให้แบบสอบถามมีความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) สำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป ซึ่งจากประวัติและผลงานของท่านอันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางนั้น ทำให้ประจักษ์ได้ว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามสำหรับการทำการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามสำหรับการทำการค้นคว้าอิสระของ นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ โดยมีเอกสารสำหรับการให้ข้อเสนอแนะปรากฏดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อ นางสาวสุตารัตน์ ส่วนบุญ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๔๘-๖๓๒๒๙๖๑๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา หัตถสิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะบริหารศาสตร์

วิสัยทัศน์ : “คณะบริหารศาสตร์ยกระดับคุณภาพชีวิตให้สังคม”

Vision : “Faculty of Management Science Enhancing the Quality of Life for Society”

U-BEST : U = Unity (สามัคคี ความเป็นหนึ่งเดียว) / B = Business Value Creation (การสร้างคุณค่าทางธุรกิจ)

E = Excellent Service for Customers and Stakeholders (มุ่งเน้นการบริการที่เป็นเลิศเพื่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย)

U-BEST S = Social Responsibility (รับผิดชอบต่อสังคม) / T = Technology and Innovation (มุ่งเน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม)